

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 27ης Ιουνίου 2012*

«Ανταγωνισμός — Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως — Λειτουργικά συστήματα για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη — Λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας — Άρνηση της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως να παράσχει τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και να επιτρέψει τη χρήση τους — Εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση και επιβάλλονται μέτρα συμπεριφοράς — Χρηματική ποινή»

Στην υπόθεση T-167/08,

Microsoft Corp., με έδρα το Redmond, Ουάσιγκτον (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη από τους J.-F. Bellis, δικηγόρο, και I. Forrester, QC,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

The Computing Technology Industry Association, Inc., με έδρα το Oakbrook Terrace, Ιλλινόις (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη από τους G. van Gerven και T. Franchoo, δικηγόρους,

και από την

Association for Competitive Technology, Inc., με έδρα την Ουάσιγκτον, DC (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον D. Went και τη H. Pearson, solicitors, στη συνέχεια, από τον H. Mercer, QC,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους Θ. Χριστοφόρου, V. Di Bucci, F. Castillo de la Torre και N. Khan,

καθής,

υποστηριζόμενης από τις

Free Software Foundation Europe e.V., με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), και

Samba Team, με έδρα τη Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη (ΗΠΑ),

εκπροσωπούμενες από τους C. Piana και T. Ballarino, δικηγόρους,

από την

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Software & Information Industry Association, με έδρα την Ουάσιγκτον, DC, εκπροσωπούμενη από τους T. Vinje, D. Dakanalis, solicitors, και τον A. Τόμπση, δικηγόρο,

από την

European Committee for Interoperable Systems (ECIS), με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τον T. Vinje, solicitor, και τους M. Dolmans, N. Dadoo και A. Ferti, δικηγόρους,

από την

International Business Machines Corp., με έδρα το Armonk, Νέα Υόρκη (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη από τους M. Dolmans και T. Graf, δικηγόρους,

από την

Red Hat Inc., με έδρα το Wilmington, Delaware (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη από τους C.-D. Ehlermann, S. Völcker, δικηγόρους, και τον C. O'Daly, solicitor,

και από την

Oracle Corp., με έδρα το Redwood Shores, Καλιφόρνια (ΗΠΑ), εκπροσωπούμενη από τους T. Vinje, solicitor, και D. Paemen, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσες,

με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως C(2008) 764 τελικό της Επιτροπής, της 27ης Φεβρουαρίου 2008, για τον καθορισμό του οριστικού ύψους της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκε στη Microsoft Corporation με την απόφαση E(2005) 4420 τελικό (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) και, επικουρικώς, αίτημα ακυρώσεως ή μειώσεως της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκε με την απόφαση αυτή στην προσφεύγουσα,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. J. Forwood (εισηγητή), πρόεδρο, F. Dehousse και J. Schwarcz, δικαστές,

γραμματέας: N. Rosner, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 24ης Μαΐου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η Microsoft Corp., εταιρία με έδρα το Redmond, Ουάσιγκτον (ΗΠΑ), κατασκευάζει, αναπτύσσει και διαθέτει στο εμπόριο ευρύ φάσμα προϊόντων λογισμικού προοριζόμενων για διάφορα είδη εξοπλισμού πληροφορικής. Τα προϊόντα αυτά λογισμικού περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, λειτουργικά συστήματα για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη (PC clients, στο εξής: προσωπικοί υπολογιστές πελάτη) και λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας.

- 2 Στις 24 Μαρτίου 2004 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2007/53/EK, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 82 [EK] και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ κατά της Microsoft Corporation (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) (ΕΕ 2007, L 32, σ. 23, στο εξής: απόφαση του 2004).
- 3 Κατά την απόφαση του 2004, η Microsoft παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ και το άρθρο 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ διότι ενήργησε κατά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως σε δύο περιπτώσεις, η πρώτη εκ των οποίων, που είναι η μόνη η οποία ενδιαφέρει στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, συνίσταται στην άρνηση της Microsoft να παράσχει στους ανταγωνιστές της «τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες» και να επιτρέψει τη χρήση τους για την ανάπτυξη και τη διανομή ανταγωνιστικών προς τα δικά της προϊόντων στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας, για την περίοδο από τον Οκτώβριο του 1998 έως την ημερομηνία κοινοποίησεως της αποφάσεως του 2004 (άρθρο 2, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004).
- 4 Κατά την απόφαση του 2004, ως «σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες» νοούνται οι «πλήρεις και κατάλληλες προδιαγραφές όλων των πρωτοκόλλων που εφαρμόζονται στα λειτουργικά συστήματα Windows για διακομιστές ομάδας εργασίας και χρησιμοποιούνται από τους διακομιστές ομάδας εργασίας Windows για την παροχή στα δίκτυα Windows για ομάδα εργασίας υπηρεσιών κατανομής αρχείων και εκτυπωτών, καθώς και διαχειρίσεως των χρηστών και των ομάδων [χρηστών], περιλαμβανομένων των υπηρεσιών ελέγχου του τομέα Windows, της υπηρεσίας καταλόγου Active Directory και της υπηρεσίας "Group Policy"» (άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως του 2004).
- 5 Τα «δίκτυα Windows για ομάδα εργασίας» ορίζονται ως «ομάδες προσωπικών υπολογιστών πελάτη [στους οποίους είναι εγκατεστημένο λειτουργικό σύστημα Windows για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη] και διακομιστών [στους οποίους είναι εγκατεστημένο λειτουργικό σύστημα Windows για διακομιστές ομάδας εργασίας] συνδεδεμένες μεταξύ τους μέσω δικτύου πληροφορικής» (άρθρο 1, παράγραφος 7, της αποφάσεως του 2004).
- 6 Με τον όρο «πρωτόκολλα» νοείται «το σύνολο κανόνων διασυνδέσεως και αλληλεπιδράσεως μεταξύ διαφόρων λειτουργικών συστημάτων Windows για διακομιστές ομάδας εργασίας και λειτουργικών συστημάτων Windows για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη εγκατεστημένων σε διαφορετικούς υπολογιστές εντός ενός δικτύου Windows για ομάδα εργασίας» (άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως του 2004).
- 7 Με την απόφαση του 2004, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εν λόγω άρνηση δεν αφορά στοιχεία του «πηγαίου κώδικα» της Microsoft, αλλά αποκλειστικώς και μόνον προδιαγραφές των οικείων πρωτοκόλλων, ήτοι λεπτομερή περιγραφή των στοιχείων που αναμένεται να διαθέτει το επίμαχο λογισμικό, σε αντιδιαστολή προς τις «εφαρμογές» οι οποίες συνίστανται στην εφαρμογή του κώδικα επί του υπολογιστή (αιτιολογικές σκέψεις 24 και 569 της αποφάσεως του 2004). Η Επιτροπή διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, ότι «δεν πρόκειται να υποχρεώσει τη Microsoft να παράσχει σε τρίτους τη δυνατότητα αντιγραφής των Windows» (αιτιολογική σκέψη 572 της αποφάσεως του 2004).
- 8 Η Επιτροπή επέβαλε ως κύρωση για τις δύο καταχρήσεις που διαπίστωσε με την απόφαση του 2004 πρόστιμο ύψους 497 196 304 ευρώ (άρθρο 3 της αποφάσεως του 2004).
- 9 Ως μέτρο επανορθώσεως της πρώτης καταχρηστικής αρνήσεως που διαπιστώθηκε με το άρθρο 2, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, το άρθρο 5 της αποφάσεως αυτής επιβάλλει στη Microsoft τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
 - «α) [...] να γνωστοποιήσει τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες, εντός προθεσμίας 120 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας αποφάσεως, σε κάθε επιχείρηση η οποία επιθυμεί να αναπτύξει και να διανείμει λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας και να επιτρέψει στις επιχειρήσεις αυτές, υπό εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις, τη χρήση των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών για την ανάπτυξη και τη διανομή λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας·

- β) [...] να ενεργήσει κατά τρόπο ώστε οι γνωστοποιηθείσες πληροφορίες σχετικά με τη διαλειτουργικότητα να αναπροσαρμόζονται σε μόνιμη βάση και εντός ευλόγων προθεσμιών·
- γ) [...] να προωθήσει, εντός προθεσμίας 120 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας αποφάσεως, μηχανισμό αξιολογήσεως ο οποίος παρέχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να ενημερωθούν αποτελεσματικώς επί της εκτάσεως και των προϋποθέσεων εφαρμογής των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών η Microsoft [...] μπορεί να θέσει εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις προκειμένου να διασφαλίσει ότι η παρεχόμενη στο πλαίσιο αυτό πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες επιτρέπεται μόνο για σκοπούς αξιολογήσεως·
- δ) [...] να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή, εντός προθεσμίας 120 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας αποφάσεως, όλα τα μέτρα που προτίθεται να λάβει προς συμμόρφωση με τα στοιχεία α', β' και γ' ανωτέρω· με την ευκαιρία αυτή, η Microsoft [...] οφείλει να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή επαρκώς λεπτομερή στοιχεία ώστε να είναι σε θέση να προβεί σε μια πρώτη αξιολόγηση των προαναφερθέντων μέτρων, προκειμένου να καθορίσει αν αυτά είναι πράγματι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση· η Microsoft [...] οφείλει να εκθέσει αναλυτικά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα επιτρέψει τη χρήση των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών·

[...].».

- 10 Το άρθρο 7 της αποφάσεως του 2004 ορίζει τα εξής:

«Εντός προθεσμίας 30 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας αποφάσεως, η Microsoft [...] πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή πρόταση για την προώθηση μηχανισμού προοριζόμενου να βοηθήσει την Επιτροπή να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση της Microsoft [...] προς την παρούσα απόφαση. Ο μηχανισμός αυτός θα περιλαμβάνει εντολοδόχο ανεξάρτητο από τη Microsoft [...]

Στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή κρίνει ότι ο προτεινόμενος από τη Microsoft μηχανισμός δεν είναι κατάλληλος, μπορεί να επιβάλει άλλο μηχανισμό διά της εκδόσεως αποφάσεως.»

- 11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 7 Ιουνίου 2004, η Microsoft άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του 2004.
- 12 Με χωριστό δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Ιουνίου 2004, η Microsoft υπέβαλε επίσης, δυνάμει του άρθρου 242 ΕΚ, αίτηση αναστολής εκτελέσεως του άρθρου 4, του άρθρου 5, στοιχεία α' έως γ', και του άρθρου 6, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 13 Με διάταξη της 22ας Δεκεμβρίου 2004, T-201/04 R, Microsoft κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. II-4463), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση αυτή.
- 14 Με την απόφαση C(2005) 2988 τελικό, της 28ης Ιουλίου 2005, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 82 [ΕΚ] (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft), η Επιτροπή επέβαλε τον μηχανισμό περί του οποίου προέβλεπε το άρθρο 7 της αποφάσεως του 2004. Στις 4 Οκτωβρίου 2005 η Επιτροπή προέβη στον διορισμό ανεξάρτητου εντολοδόχου.
- 15 Με απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2005 (στο εξής: απόφαση του 2005), περί επιβολής χρηματικής ποινής δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 [ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), η Επιτροπή έκρινε ότι ο τεχνικός φάκελος που υπέβαλε η Microsoft στις 20 Οκτωβρίου 2005 και ο οποίος περιείχε τις πληροφορίες διαλειτουργικότητας δεν ήταν πλήρης ούτε ακριβής (αιτιολογική σκέψη 101 της αποφάσεως του 2005). Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι το ύψος της αμοιβής που χρέωνε η Microsoft για να επιτρέψει την πρόσβαση στις πληροφορίες διαλειτουργικότητας ή για τη χρήση τους δεν ήταν εύλογο (αιτιολογικές σκέψεις 161 και

193 της αποφάσεως του 2005). Για τους λόγους αυτούς, διατάσσει τη Microsoft να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 5, στοιχεία α' και γ', της αποφάσεως του 2004 μέχρι τη 15η Δεκεμβρίου 2005, επ' απειλή χρηματικής ποινής 2 εκατομμυρίων ευρώ ανά ημέρα καθυστέρησης.

- 16 Με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2006 (στο εξής: απόφαση του 2006), με την οποία καθορίστηκε το οριστικό ύψος της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκε στη Microsoft [...] με την απόφαση E(2005) 4420 τελικό (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) (ΕΕ 2008, C 138, σ. 10), η Επιτροπή έκρινε ότι ο τεχνικός φάκελος που υπέβαλε η Microsoft στις 20 Ιουνίου 2006 και ο οποίος περιείχε τις πληροφορίες διαλειτουργικότητας δεν ήταν πλήρης ούτε ακριβής (αιτιολογική σκέψη 232 της αποφάσεως του 2006). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επέβαλε στη Microsoft χρηματική ποινή 280,5 εκατομμυρίων ευρώ για μη συμμόρφωση με το άρθρο 5, στοιχεία α' και γ', της αποφάσεως του 2004, όσον αφορά το διάστημα μεταξύ 16ης Δεκεμβρίου 2005 και 20ής Ιουνίου 2006. Επιπλέον, αύξησε το ποσό της επιβληθείσας χρηματικής ποινής σε 3 εκατομμύρια ευρώ ανά ημέρα από την 31η Ιουλίου 2006.
- 17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 2 Οκτωβρίου 2006, η Microsoft άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του 2006.
- 18 Με απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-201/04, Microsoft κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. II-3601), το Πρωτοδικείο ακύρωσε το άρθρο 7 της αποφάσεως του 2004 και απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά. Το πρώτο σημείο του διατακτικού της προπαρατεθείσας αποφάσεως Microsoft κατά Επιτροπής έχει ως εξής:

«1. Το άρθρο 7 της αποφάσεως 2007/53/EK της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2004, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 82 [ΕΚ] και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ κατά της Microsoft [...] (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) ακυρώνεται στο μέτρο που:

- υποχρεώνει τη Microsoft να υποβάλει πρόταση για την καθιέρωση μηχανισμού ο οποίος θα περιλαμβάνει τον ορισμό ανεξάρτητου εντολοδόχου με εξουσίες προσβάσεως, ανεξαρτήτως της Επιτροπής, στη συνδρομή, στις πληροφορίες, στα έγγραφα, στις εγκαταστάσεις και στο προσωπικό της Microsoft, καθώς και στον «πηγαίο κώδικα» των κρίσιμων προϊόντων της Microsoft·
- απαιτεί η πρόταση καθιέρωσης του μηχανισμού αυτού να προβλέπει ότι η Microsoft φέρει όλα τα σχετικά με τον ορισμό του εντολοδόχου έξοδα, περιλαμβανομένης της αμοιβής του·
- αναγνωρίζει στην Επιτροπή το δικαίωμα να επιβάλει, μέσω αποφάσεως, ένα μηχανισμό όπως ο προβλεπόμενος στην ανωτέρω πρώτη και δεύτερη περίπτωση.»

- 19 Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Οκτωβρίου 2007, η Microsoft παραιτήθηκε από την προσφυγή που είχε ασκήσει κατά της αποφάσεως του 2006 (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω).

Προσβαλλόμενη απόφαση

- 20 Με την απόφαση C(2008) 764 τελικό, της 27ης Φεβρουαρίου 2008, για τον καθορισμό του οριστικού ύψους της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκε στη [Microsoft] με την απόφαση E(2005) 4420 τελικό (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) (ΕΕ 2009, C 166, σ. 20, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Επιτροπή επέβαλε στη Microsoft χρηματική ποινή 899 εκατομμυρίων ευρώ για μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν σε αυτή με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 για το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου 2006 και 21ης Οκτωβρίου 2007.
- 21 Από την αιτιολογική σκέψη 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι αυτή αφορά αποκλειστικώς την επιβληθείσα με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρέωση, κατά την οποία η Microsoft οφείλει να επιτρέψει την πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και τη χρήση τους υπό εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις.

Πρόγραμμα πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας

- 22 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 21 έως 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, με έγγραφο της 29ης Οκτωβρίου 2004, η Microsoft υπέβαλε στην Επιτροπή δύο σχέδια συμβάσεων τα οποία σκόπευε να προτείνει στους ανταγωνιστές της στο πλαίσιο ενός «Work Group Server Protocol Program» (πρόγραμμα πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας). Επρόκειτο, αφενός, για ένα σχέδιο συμβάσεως για τη χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που κάλυπταν τα επίμαχα πρωτόκολλα και, αφετέρου, για ένα σχέδιο συμβάσεως για την αξιολόγηση των εν λόγω πρωτοκόλλων.
- 23 Με έγγραφο της 20ής Μαΐου 2005 και στο πλαίσιο των συνεχών επαφών της με την Επιτροπή, η Microsoft παρουσίασε πέντε είδη συμβάσεων (στο εξής και στο σύνολό τους: συμβάσεις WSPP), ήτοι:
- Microsoft Work Group Server Protocol Program License Agreement (All IP) for Development and Product Distribution (Work Group Server Operating System Software) [σύμβαση παραχωρήσεως αδειάς (All IP) για την ανάπτυξη και τη διανομή προϊόντων λογισμικού λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft, στο εξής: σύμβαση All IP].
 - Microsoft Communications Protocol Program Agreement for Evaluation of Technical Documentation (3-Day) [σύμβαση για την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου στο πλαίσιο του προγράμματος πρωτοκόλλων επικοινωνίας της Microsoft (3 ημέρες)].
 - Microsoft Communications Protocol Program Agreement for Evaluation of Technical Documentation (30-Day) [σύμβαση για την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου στο πλαίσιο του προγράμματος πρωτοκόλλων επικοινωνίας της Microsoft (30 ημέρες)].
 - Microsoft Work Group Server Protocol Program License Agreement (No Patents) for Development and Product Distribution (Work Group Server Operating System Software) [σύμβαση παραχωρήσεως αδειάς (No Patents) για την ανάπτυξη και τη διανομή προϊόντων λογισμικού λειτουργίας για διακομιστές ομάδας εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft, στο εξής: σύμβαση No Patent].
 - Microsoft Work Group Server Protocol Program Patent Only License Agreement for Development and Product Distribution [σύμβαση παραχωρήσεως αδειάς (Patent Only) για την ανάπτυξη και τη διανομή προϊόντων λογισμικού στο πλαίσιο του προγράμματος πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft, στο εξής: convention Patent Only] (αιτιολογικές σκέψεις 32 και 33 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 24 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 33, 37, 39, 40, 44, 57, 59, 66, 92 και 103 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, στο πλαίσιο των συνεχών επαφών της με την Επιτροπή, η Microsoft υπέβαλε, μεταξύ της 20ής Μαΐου 2005 και της 21ης Μαΐου 2007, δεκατρείς διαδοχικές τροποποιήσεις των συμβάσεων WSPP, συνοδευόμενες από πίνακες αμοιβών. Ένας πίνακας αμοιβών που υποβλήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2007 προέβλεπε τη σύναψη συμβάσεως No Patent η οποία επέτρεπε την πρόσβαση στον τεχνικό φάκελο που περιείχε τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και τη χρήση του έναντι καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού 10 000 ευρώ. Επιπλέον, προβλεπόταν η σύναψη συμβάσεως παραχωρήσεως αδειάς όσον αφορά τεχνολογίες κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έναντι αμοιβής υπολογιζομένης βάσει του καθαρού εισοδήματος του αντισυμβαλλομένου της Microsoft (αιτιολογική σκέψη 102 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 25 Κατά την αιτιολογική σκέψη 39 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το κείμενο των συμβάσεων WSPP που η Microsoft υπέβαλε στην Επιτροπή, στις 31 Μαΐου 2005, περιείχε επίσης αρχές για την αξιολόγηση των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών (στο εξής: αρχές αξιολογήσεως WSPP), οι οποίες ήταν το αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο πλευρών. Οι εν λόγω

αρχές θα καθοδηγούσαν τον ανεξάρτητο εντολοδόχο όχι μόνο κατά την εκπόνηση συμβουλευτικών γνωμοδοτήσεων, αλλά και στην περίπτωση που αυτός θα καλείτο να λάβει απόφαση, κατόπιν αιτήσεως αντισυμβαλλομένου της Microsoft, επί του εύλογου ύψους της οικείας αμοιβής, η οποία απόφαση θα μπορούσε να κηρυχθεί εκτελεστή από το High Court of Justice (England & Wales) (Ηνωμένο Βασίλειο) (αιτιολογικές σκέψεις 47 και 113 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Ανακοίνωση των αιτιάσεων

- 26 Την 1η Μαρτίου 2007 η Επιτροπή κοινοποίησε στη Microsoft ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 27 Με έγγραφο της 2ας Μαρτίου 2007, η Microsoft ζήτησε από την Επιτροπή να της γνωστοποιήσει το ακριβές ύψος αμοιβής το οποίο αυτή όφειλε να χρεώνει προκειμένου οι ενέργειές της να θεωρηθούν σύμφωνες με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση του 2004. Με έγγραφο της 8ης Μαρτίου 2007, η Επιτροπή απάντησε ότι δεν υποχρεούνταν να καθορίσει το ακριβές ύψος της αμοιβής αλλά να διασφαλίζει ότι η αμοιβή την οποία διεκδικούσε η Microsoft ήταν εύλογη και μη εισάγουσα διακρίσεις κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 (αιτιολογική σκέψη 75 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 28 Με έγγραφο της 23ης Απριλίου 2007, η Microsoft απάντησε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Στις 24 Ιουλίου 2007 η Επιτροπή κοινοποίησε στη Microsoft ένα «έγγραφο σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά» προκειμένου να της δώσει την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της σε σχέση με τα στοιχεία που συγκέντρωσε μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Η Microsoft διατύπωσε τις παρατηρήσεις της στις 31 Αυγούστου 2007 (αιτιολογικές σκέψεις 82, 98 και 99 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Εκτίμηση όσον αφορά την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004

Κριτήρια για την εκτίμηση του εύλογου ύψους των αμοιβών που ζητεί η Microsoft

- 29 Με την αιτιολογική σκέψη 105 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 1003 της αποφάσεως του 2004, κάθε αμοιβή η οποία εισπράττεται ως αντιπαροχή για την πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και τη χρήση τους πρέπει να επιτρέπει στους χρήστες των πληροφοριών αυτών να ανταγωνίζονται με τρόπο βιώσιμο το λειτουργικό σύστημα για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft. Επιπλέον, κατά την αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii, της αποφάσεως του 2004, το αντίτιμο αυτό δεν πρέπει να αντικατοπτρίζει την στρατηγική αξία που απορρέει από την ισχύ της Microsoft στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη ή στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας.
- 30 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή έκρινε ότι ο εύλογος, κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, χαρακτήρας οποιασδήποτε προϋποθέσεως επιβαλλόμενης από τη Microsoft η οποία ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να περιορίσει την πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και τη χρήση τους, σημαίνει ότι μια τέτοια προϋπόθεση πρέπει να είναι αναγκαία και ανάλογη υπό το πρίσμα των νομίμων συμφερόντων της Microsoft τα οποία σκοπεύει να προστατεύσει. Επομένως, προκειμένου να θεωρηθεί αντικειμενικώς δικαιολογημένη οποιαδήποτε αμοιβή χρεώνεται από τη Microsoft, θα πρέπει να αντικατοπτρίζει αποκλειστικώς την ενδεχόμενη εγγενή αξία των επίμαχων πληροφοριών, αποκλεισμένης της στρατηγικής αξίας που απορρέει από την απλή δυνατότητα που παρέχουν να διαλειτουργούν με τα λειτουργικά συστήματα της Microsoft. Στη Microsoft εναπόκειται να αποδείξει ότι τούτο συμβαίνει (αιτιολογικές σκέψεις 106 και 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 31 Η Επιτροπή έκρινε ότι οι αρχές αξιολογήσεως WSPP (βλ. σκέψη 25 ανωτέρω) ήταν σύμφωνες με τους σκοπούς που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 1003 και 1008, σημείο ii, της αποφάσεως του 2004. Συγκεκριμένα, οι αρχές αυτές, αφενός, προβλέπουν ότι ο πίνακας αμοιβών πρέπει να επιτρέπει στους χρήστες των πληροφοριών διαλειτουργικότητας να ανταγωνίζονται τη Microsoft με τρόπο βιώσιμο. Αφετέρου, προβλέπουν ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες έχουν εγγενή αξία, ήτοι αξία η οποία δεν συνίσταται στη στρατηγική αξία περί της οποίας έγινε λόγος στη σκέψη 29 ανωτέρω, πρέπει, πρώτον, να εξετασθεί αν τα οικεία πρωτόκολλα δημιουργήθηκαν από τη Microsoft, δεύτερον, να εκτιμηθεί αν τα εν λόγω δημιουργήματα είναι καινοτόμα και, τρίτον, να ληφθεί υπόψη μια αξιολόγηση αγοράς η οποία να αφορά συγκρίσιμες τεχνολογίες και να αποκλείει τη στρατηγική αξία που απορρέει από την τυχόν δεσπόζουσα θέση αυτών (αιτιολογικές σκέψεις 117 και 118 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 32 Η Επιτροπή ανέφερε, περαιτέρω, στις αιτιολογικές σκέψεις 119 και 158 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι αμοιβές που ζητούσε η Microsoft ήταν εύλογες, θα εφάρμοζε τα κριτήρια που εκτίθενται στη σκέψη 31 ανωτέρω.
- 33 Επιπλέον, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η εκτίμησή της, όσον αφορά το διάστημα μέχρι την 21η Οκτωβρίου 2007, θα στηριζόταν στο κείμενο των συμβάσεων WSPP που είχε υποβληθεί στις 21 Μαΐου 2007 (βλ. σκέψη 24 ανωτέρω). Δεδομένου ότι ο πίνακας αμοιβών που περιλαμβάνεται στο κείμενο αυτό των συμβάσεων WSPP προέβλεπε αμοιβές χαμηλότερες από αυτές που προέβλεπαν τα παλαιότερα κείμενα, τα συμπεράσματα της Επιτροπής ίσχυαν κατά μείζονα λόγο ως προς τα τελευταία αυτά κείμενα, κατά τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική σκέψη 103 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 34 Όσον αφορά το πρώτο από τα εκτιθέμενα στη σκέψη 31 ανωτέρω κριτήρια, η Επιτροπή επισήμανε ότι αυτό δεν πληρούνταν, στο μέτρο που η Microsoft χρησιμοποίησε πρωτόκολλα στα οποία η πρόσβαση ήταν ελεύθερη (αιτιολογική σκέψη 129 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 35 Όσον αφορά το δεύτερο από τα εκτιθέμενα στη σκέψη 31 ανωτέρω κριτήρια, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι, σε περίπτωση που οι επίμαχες τεχνολογίες δεν ήταν νέες, υπό την έννοια ότι περιλαμβάνονται στη στάθμη της τεχνικής, ή σε περίπτωση που προέκυπταν κατά τρόπο προφανή από τη στάθμη της τεχνικής για έναν ειδικευμένο επαγγελματία, η Microsoft δεν είχε αξίωση αμοιβής. Κατά την Επιτροπή, τα κριτήρια που στηρίζονται στον νέο και μη προφανή χαρακτήρα ήταν κατάλληλα, στο μέτρο που αναφέρονταν σε εδραιωμένες έννοιες στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας (αιτιολογικές σκέψεις 130 και 138 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έκρινε ότι οριακές μεταβολές και ελάχιστες βελτιώσεις, οι οποίες έχουν αμελητέα αξία για τους αποδέκτες των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών, δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως καινοτόμες για τις ανάγκες της εκτελέσεως της αποφάσεως του 2004 (αιτιολογική σκέψη 144 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 36 Συναφώς, η Επιτροπή πρόσθεσε ότι, στο μέτρο που η Microsoft επικαλούνταν διπλώματα ευρεσιτεχνίας τα οποία κάλυπταν σχετικές με τα εν λόγω πρωτόκολλα τεχνολογίες περιλαμβανόμενες στον γνωστοποιηθέντα τεχνικό φάκελο, δεχόταν προσωρινώς, και για τις ανάγκες της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι τεχνολογίες αυτές ήταν καινοτόμες (αιτιολογική σκέψη 132 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 37 Όσον αφορά το τρίτο από τα εκτιθέμενα στη σκέψη 31 ανωτέρω κριτήρια, η Επιτροπή επισήμανε ότι προτίθετο να εξακριβώσει ότι οι αμοιβές που ζητούσε η Microsoft ήταν σύμφωνες με μια αξιολόγηση αγοράς συγκρίσιμων τεχνολογιών (αιτιολογική σκέψη 139 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Εκτίμηση του εύλογου ύψους των αμοιβών που ζητεί η Microsoft

– Γενικό πλαίσιο

- 38 Στις αιτιολογικές σκέψεις 159 έως 164 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή συνόψισε το γενικό πλαίσιο του προταθέντος από τη Microsoft πίνακα αμοιβών.

- 39 Συναφώς, η Επιτροπή εξέθεσε ότι η Microsoft, στο πλαίσιο των συμβάσεων WSPP, πρότεινε διάφορα είδη προσβάσεως στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες. Στο πλαίσιο αυτό, η Microsoft παρείχε πρόσβαση σε πρωτόκολλα σχετικά με πέντε «σενάρια» όσον αφορά την υπηρεσία κατανομής αρχείων και εκτυπωτών, με δεκαέξι «σενάρια» όσον αφορά την υπηρεσία διαχείρισεως των χρηστών και των ομάδων χρηστών καθώς και με την υπηρεσία «general networking».
- 40 Τέσσερα είδη συμβάσεων εξασφάλιζαν πρόσβαση σε σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες.
- 41 Πρώτον, η σύμβαση No Patent παρείχε τη δυνατότητα στους αποδέκτες των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών να αναπτύξουν και να διανείμουν, με βάση τον τεχνικό φάκελο, λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας.
- 42 Δεύτερον, δυνάμει της συμβάσεως Patent Only, η Microsoft παραχωρούσε άδεια εκμεταλλεύσεως διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τα οποία, κατά την άποψή της, κάλυπταν την τεχνολογία που ήταν αναγκαία για τη διαλειτουργικότητα με τα λειτουργικά συστήματα Windows για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη και για διακομιστές ομάδας εργασίας.
- 43 Τρίτον, δυνάμει της συμβάσεως All IP, η Microsoft παραχωρούσε όχι μόνον άδεια εκμεταλλεύσεως διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τα οποία, κατά την άποψή της, κάλυπταν την τεχνολογία που ήταν αναγκαία για τη διαλειτουργικότητα με τα λειτουργικά συστήματα Windows για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη και για διακομιστές ομάδας εργασίας, αλλά επίσης πρόσβαση στον τεχνικό φάκελο καθώς και δικαίωμα χρήσεως του εν λόγω φακέλου.
- 44 Τέταρτον, δυνάμει της συμβάσεως που φέρει τον τίτλο «Interface Definition Language Only», η Microsoft παρείχε πρόσβαση στον σχετικό με τα αρχεία αυτά τεχνικό φάκελο και δικαίωμα χρήσεως του εν λόγω φακέλου.
- 45 Από την αιτιολογική σκέψη 160 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει επίσης ότι, στις περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, η Microsoft ζητούσε αμοιβές ανάλογα με το είδος της συμβάσεως περί της οποίας επρόκειτο και ότι όριζε μια ελάχιστη και μια ανώτατη χρέωση. Αμοιβές προβλέπονταν, επίσης, για τις ομαδοποιούμενες κατά τύπο υπηρεσιών περιπτώσεις καθώς και για όλες τις περιπτώσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο των τριών υπηρεσιών που αναφέρονται στη σκέψη 39 ανωτέρω. Η ζητούμενη αμοιβή εκφραζόταν είτε σε ποσοστό επί του καθαρού εισοδήματος του αντισυμβαλλομένου της από την πώληση των προϊόντων για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν τα επίμαχα πρωτόκολλα, είτε σε κατ' αποκοπήν ποσό ανά πωλούμενο διακομιστή.
- 46 Τέλος, από τις αιτιολογικές σκέψεις 166, 167 και 297 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή επικεντρώθηκε στο εύλογο του ύψους των αμοιβών που η Microsoft ζητούσε για τη μη κατοχυρωμένη με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογία που περιλαμβανόταν στον τεχνικό φάκελο και γνωστοποιήθηκε στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent.
- Καινοτόμος χαρακτήρας των πρωτοκόλλων που περιγράφονται στον τεχνικό φάκελο και στα οποία η Microsoft παρέχει πρόσβαση βάσει της συμβάσεως No Patent
- 47 Κατά την αιτιολογική σκέψη 169 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Microsoft, στο πλαίσιο δύο εκθέσεων που υπέβαλε προς την Επιτροπή στις 31 Ιουλίου και στις 24 Αυγούστου 2006, αντιστοίχως, υποστήριξε ότι 173 πρωτόκολλα περιείχαν καινοτομίες μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
- 48 Προκειμένου να δικαιολογήσει την εκτίμησή της, η Microsoft υποστηρίζει ότι, πρώτον, εξέτασε αν η επίμαχη τεχνολογία είχε αναπτυχθεί από την ίδια ή για λογαριασμό της, δεύτερον, περιέγραψε το πρόβλημα το οποίο η τεχνολογία αυτή έλυσε, τρίτον, παρουσίασε τις περιλαμβανόμενες στη στάθμη της τεχνικής τεχνολογίες που ελήφθησαν υπόψη για τη θεμελίωση του καινοτόμου χαρακτήρα του επίμαχου πρωτοκόλλου και, τέταρτον, επισήμανε τα σημεία στα οποία εντοπιζόνταν οι καινοτομίες αυτές στον αναθεωρημένο τεχνικό φάκελο.

- 49 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 62, 69 και 171 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει επίσης ότι, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, ο ανεξάρτητος εντολοδόχος προέβη σε αξιολόγηση των εκτιμήσεων της Microsoft όσον αφορά τη μη κατοχυρωμένη με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογία ακολουθώντας τη μέθοδο που περιγράφεται στη σκέψη 48 ανωτέρω και ότι η Επιτροπή διατύπωσε το ίδιο αίτημα προς μια ειδικευμένη επιχείρηση, την TAEUS, όσον αφορά τα «σενάρια» που επιγράφονται «File Replication Service», «Directory Replication Service» και «Network Access Protection». Οι εκθέσεις της TAEUS και του ανεξάρτητου εντολοδόχου υποβλήθηκαν στην Επιτροπή αντιστοίχως στις 15 Δεκεμβρίου 2006 και στις 27 Φεβρουαρίου 2007.
- 50 Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο ανεξάρτητος εντολοδόχος είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ελάχιστο από το υλικό που παρασχέθηκε από τη Microsoft στο πλαίσιο του τεχνικού φακέλου ήταν καινοτόμο και, επομένως, δικαιολογούσε την καταβολή αμοιβής. Επιπλέον, η TAEUS είχε καταλήξει ότι καμία από τις 21 τεχνολογίες που αποτελούσαν τμήμα των τριών «σεναρίων» που αυτή εξέτασε δεν ήταν καινοτόμος (αιτιολογικές σκέψεις 171 έως 174 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά την υποσημείωση 197 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα πορίσματα αυτά δεν μεταβλήθηκαν μετά την απάντηση της Microsoft στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία αποτέλεσε την αφετηρία για την υποβολή δύο εκθέσεων εκ μέρους του ανεξάρτητου εντολοδόχου και μιας εκθέσεως εκ μέρους της TAEUS.
- 51 Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, όσον αφορά τις 173 σχετικές με πρωτόκολλα τεχνολογίες που η Microsoft παρουσίασε ως καινοτόμες, ότι 166 τεχνολογίες περιλαμβάνονταν στη στάθμη της τεχνικής ή προέκυπταν κατά τρόπο προφανή από τη στάθμη της τεχνικής για έναν ειδικευμένο επαγγελματία και 7 τεχνολογίες ήταν καινοτόμες (αιτιολογικές σκέψεις 175 και 219 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 52 Οι επίμαχες 173 τεχνολογίες παρατίθενται στον συνημμένο στην προσβαλλόμενη απόφαση πίνακα ο οποίος περιέχει συνοπτική περιγραφή κάθε τεχνολογίας καθώς και, για τις περισσότερες από αυτές, πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία δημιουργίας τους, τα προκύπτοντα από αυτές οφέλη κατά τη Microsoft, παραπομπή στον φάκελο που η τελευταία υπέβαλε, συνοπτική εκτίμηση, αναφορά στη στάθμη της τεχνικής καθώς και στις πηγές, οι οποίες κατά την Επιτροπή, δικαιολογούν την εκτίμηση που διατύπωσε και τις αναφορές στη στάθμη της τεχνικής. Οι επίμαχες πηγές συνίστανται σε δύο εκθέσεις του ανεξάρτητου εντολοδόχου με ημερομηνία 3 Μαρτίου και 8 Ιουλίου 2007 καθώς και στις παρατηρήσεις που διατύπωσε στις 8 Μαΐου 2007 η European Committee for Interoperable Systems (ECIS) επί της απαντήσεως της Microsoft στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 53 Στις αιτιολογικές σκέψεις 187 έως 218 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε την εκτίμησή της αναφορικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα οκτώ τεχνολογιών σχετικών με πρωτόκολλα που εμπίπτουν στην περίπτωση «Directory & Global Catalog Replication», η οποία αποτελεί μέρος της υπηρεσίας διαχείρισεως των χρηστών και των ομάδων χρηστών, και έντεκα τεχνολογιών σχετικών με πρωτόκολλα που εμπίπτουν στην περίπτωση «File Replication Service», η οποία αποτελεί μέρος της υπηρεσίας κατανομής αρχείων και εκτυπωτών. Με εξαίρεση τα σχετικά με την τεχνολογία «File Staging» επιχειρήματα, οι ισχυρισμοί της Microsoft υπέρ του καινοτόμου χαρακτήρα των εν λόγω τεχνολογιών απορρίφθηκαν από την Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 219 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- Αξιολόγηση συγκρίσιμων τεχνολογιών με κριτήρια αγοράς
- 54 Στις αιτιολογικές σκέψεις 220 έως 279 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε την εκτίμησή της όσον αφορά την αξιολόγηση με κριτήρια αγοράς τεχνολογιών συγκρίσιμων προς τεχνολογίες μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας οι οποίες γνωστοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, συγκρίσιμες τεχνολογίες διατίθενται χωρίς αντάλλαγμα τόσο από τη Microsoft όσο και από άλλες επιχειρήσεις, με συνέπεια από την αξιολόγηση αγοράς να προκύπτει ότι το ύψος των αμοιβών που ζητούσε η Microsoft δεν ήταν εύλογο.

Χρηματική ποινή

- 55 Η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 285 της προσβαλλομένης απόφασης, εξέθεσε ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε αποκλειστικώς το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου 2006 και 21ης Οκτωβρίου 2007. Με την αιτιολογική σκέψη 298 της προσβαλλομένης απόφασης, διευκρίνισε, όσον αφορά τον πίνακα αμοιβών που η Microsoft υιοθέτησε στις 22 Οκτωβρίου 2007 (βλ. σκέψη 24 ανωτέρω), ότι δεν υφίσταντο αμφιβολίες ως προς το εύλογο του ύψους των περιλαμβανόμενων σε αυτόν αμοιβών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καθόρισε το οριστικό ύψος της χρηματικής ποινής, για το εν λόγω διάστημα, σε 899 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 299 και 300 της προσβαλλομένης απόφασης).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 56 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 9 Μαΐου 2008, η Microsoft άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 57 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Αυγούστου 2008, η Free Software Foundation Europe eV (στο εξής: FSFE) και η Samba Team ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 58 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 Αυγούστου 2008, η Software & Information Industry Association (στο εξής: SIIA) και η ECIS ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 59 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Αυγούστου 2008, η International Business Machines Corp. (στο εξής: IBM) και η Red Hat Inc. ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 60 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 26 Αυγούστου 2008, η Oracle Corp. ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 61 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 και 26 Αυγούστου 2008 αντιστοίχως, η The Computing Technology Industry Association, Inc. (στο εξής: CompTIA) και η Association for Competitive Technology, Inc. (στο εξής: ACT) ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων της Microsoft.
- 62 Με διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 2008, ο πρόεδρος του έβδομου τμήματος του Πρωτοδικείου έκανε δεκτές τις εν λόγω παρεμβάσεις.
- 63 Οι παρεμβαίνουσες κατέθεσαν τα υπομνήματά τους και οι λοιποί διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επί των υπομνημάτων αυτών εντός των ταχθεισών προθεσμιών.
- 64 Κατόπιν μεταβολής της συνθέσεως των τμημάτων του Πρωτοδικείου, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο δεύτερο τμήμα, στο οποίο ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση.
- 65 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, ζητήθηκε από τους διαδίκους να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα και άλλα στοιχεία.
- 66 Η Microsoft ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - επικουρικώς, να ακυρώσει ή να μειώσει τη χρηματική ποινή·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή και τις υπέρ αυτής παρεμβαίνουσες στα δικαστικά έξοδα.

- 67 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει τη Microsoft στα δικαστικά έξοδα.
- 68 Η FSFE, η Samba Team, η SIIA, η ECIS, η IBM, η Red Hat και η Oracle ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει τη Microsoft στα σχετικά με τις παρεμβάσεις τους δικαστικά έξοδα.
- 69 Η ComPTIA ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα σχετικά με την παρέμβασή της δικαστικά έξοδα.
- 70 Η ACT ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - επικουρικώς, να ακυρώσει ή να μειώσει την επιβληθείσα στη Microsoft χρηματική ποινή·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα σχετικά με την παρέμβασή της δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 71 Οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η Microsoft αντλούνται, πρώτον, από τον παράνομο χαρακτήρα της εις βάρος της επιβολής χρηματικής ποινής πριν οι υποχρεώσεις της δυνάμει του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004 προσδιοριστούν επαρκώς, δεύτερον, από σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή όσον αφορά το εύλογο του ύψους των αμοιβών για τη σύμβαση No Patent, τρίτον, από πλάνη της Επιτροπής όσον αφορά τα κριτήρια που εφάρμοσε για την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των σχετικών με πρωτόκολλα τεχνολογιών που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως No Patent, τέταρτον, από παράνομη χρησιμοποίηση των εκθέσεων του ανεξάρτητου εντολοδόχου, πέμπτον, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και, έκτον, από έλλειψη νομικής βάσεως για την επιβολή χρηματικής ποινής καθώς και από το υπερβολικό και δυσανάλογο ύψος της ποινής αυτής.
- 72 Επιπλέον, στο πλαίσιο του πρώτου, του δεύτερου, του τρίτου και του έκτου λόγου, η Microsoft υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται αιτιολογίας.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τον παράνομο χαρακτήρα της επιβολής χρηματικής ποινής πριν τον προσδιορισμό των κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεων της Microsoft

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 73 Προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Microsoft προβάλλει συνολικά τέσσερις αιτιάσεις.
- 74 Πρώτον, η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωσή της περί συγκεκριμένου προσδιορισμού των ενεργειών στις οποίες η Microsoft όφειλε να προβεί προκειμένου να συμμορφωθεί προς το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004. Συγκεκριμένα η Επιτροπή, όπως προκύπτει από την πρακτική

της ως προς τις αποφάσεις, ήταν σε θέση να προσδιορίσει, με την απόφαση του 2004, τις αμοιβές τις οποίες μπορούσε να ζητήσει η Microsoft. Η έννοια της «εύλογης αμοιβής», ωστόσο, περιλαμβάνει αμοιβές διαφορετικού ύψους. Η εκτίμηση αυτή δεν ισοδυναμεί με αμφισβήτηση της νομιμότητας της αποφάσεως του 2004 ούτε με άρνηση της δυνατότητας εκτελέσεως διατάξεων οι οποίες περιέχουν αόριστες νομικές έννοιες, αλλά αμφισβητεί το δικαίωμα επιβολής χρηματικής ποινής για παράβαση της προαναφερθείσας διατάξεως πριν τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτή.

- 75 Προκειμένου να εξειδικεύσει τις εν λόγω υποχρεώσεις, πριν εξαναγκάσει τη Microsoft σε συμμόρφωση προς αυτές, η Επιτροπή θέσπισε τη διαδικασία του άρθρου 5, στοιχείο δ', της ίδιας αποφάσεως. Πάντως, όπως η Επιτροπή επισήμανε με τις ανακοινώσεις των αιτιάσεων που απέστειλε στη Microsoft τον Αύγουστο του 2000 και τον Αύγουστο του 2003 και όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 995 της αποφάσεως του 2004, σε περίπτωση που τα προτεινόμενα από τη Microsoft μέτρα δεν κρίνονταν ικανοποιητικά, αυτή θα επέβαλε τα αναγκαία μέτρα με απόφαση. Εντούτοις, η Επιτροπή αρνούνταν σταθερά να διευκρινίσει τι εννοούσε με τη φράση «εύλογη αμοιβή», παρά το γεγονός ότι βάσει του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004 είχε αναλάβει τη δέσμευση να επιβάλει στη Microsoft συγκεκριμένες υποχρεώσεις με την έκδοση αποφάσεως. Δεδομένου ότι οι αρχές αξιολογήσεως WSPR παρέχουν μόνον κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες δεν καταλήγουν σε κάποιο συγκεκριμένο ποσό αμοιβής, δεν μπορούν να θεωρηθούν επαρκείς συναφώς. Τα επιχειρήματα περί ελλείψεως εγγενούς αξίας και περί δωρεάν παροχής επί του παρόντος των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών στερούνταν βάσεως στην πραγματικότητα και αποδυναμώνονταν από τη σύναψη συμβάσεων παραχωρήσεως άδειας εκμεταλλεύσεως σύμφωνα με τον πίνακα αμοιβών της Microsoft.
- 76 Δεύτερον, η Microsoft υποστηρίζει ότι οι ενέργειες της Επιτροπής συνιστούν παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 1/2003, δεδομένου ότι η επιβολή χρηματικής ποινής με την οποία επιδιώκεται ο εξαναγκασμός προσώπου να υιοθετήσει ορισμένη συμπεριφορά προϋποθέτει ότι οι υποχρεώσεις του εν λόγω προσώπου καθορίζονται με ακρίβεια, άλλως η επιβολή της χρηματικής ποινής συνιστά προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, η Επιτροπή, η οποία δεν μπορούσε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 24 του κανονισμού 1/2003 αν δεν γνώριζε με ακρίβεια τι όφειλε να πράξει η Microsoft προς συμμόρφωση με την απόφαση του 2004, θα μπορούσε να έχει προσφύγει στον ανεξάρτητο εντολοδόχο προκειμένου αυτός να προσδιορίσει τις υποχρεώσεις της Microsoft στον απαιτούμενο βαθμό.
- 77 Τρίτον, η Microsoft, υποστηριζόμενη από την CompTIA, υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή, διά της επιβολής χρηματικής ποινής πριν τον προσδιορισμό στον απαιτούμενο βαθμό των υποχρεώσεων της Microsoft, παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Συναφώς, η CompTIA υποστηρίζει ότι η δράση της Επιτροπής χαρακτηρίζεται από έλλειψη διαφάνειας, αντικειμενικότητας και αμεροληψίας, ενώ η επιβληθείσα χρηματική ποινή είναι αυθαίρετη και δυσανάλογη ενόψει των περιστάσεων της υπό κρίση περιπτώσεως. Κατά την CompTIA, η συμπεριφορά της Επιτροπής αποτελεί πηγή κινδύνων και αβεβαιότητας που εξουδετερώνουν, εις βάρος των καταναλωτών, τα κίνητρα για την ανάπτυξη καινοτομίας.
- 78 Τέταρτον, η Microsoft υποστηρίζει, τέλος, ότι η Επιτροπή, αρνούμενη να εκδώσει απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει το αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και η οποία να προσδιορίζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 αναφορικά με τις αμοιβές, ανάγκασε στην πράξη τη Microsoft να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της περί μειώσεως των αμοιβών για όλες τις συμβάσεις WSPR, χωρίς εντούτοις αυτή να μπορεί να προσφύγει ενώπιον δικαστηρίου αναφορικά με τη νομιμότητα των επίμαχων απαιτήσεων. Με τον τρόπο αυτό, η Microsoft στερήθηκε το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά των «προκαταρκτικών», πάντοτε, εκτιμήσεων της Επιτροπής. Επιπλέον, ακόμη και σε περίπτωση που η Microsoft είχε αρνηθεί να επανεξετάσει τις προτάσεις της ή είχε ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως ή προσφυγή κατά παραλείψεως, τα ένδικα αυτά βοηθήματα δεν θα είχαν οδηγήσει στην έκδοση αποφάσεως της Επιτροπής περί καθορισμού εύλογης αμοιβής.
- 79 Δεδομένου ότι η Microsoft ανέπτυξε κατ' επανάληψη τα επιχειρήματα αυτά κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, χωρίς εντούτοις να λάβει απάντηση, ούτε με την προσβαλλόμενη απόφαση, η απόφαση αυτή στερείται επίσης αιτιολογίας.

- 80 Η ACT υποστηρίζει ότι η Microsoft έθεσε σε εφαρμογή τις πλέον κατάλληλες μεθόδους για τον προσδιορισμό των κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεών της, ενώ η Επιτροπή περιορίστηκε να απορρίψει τα αποτελέσματα των σχετικών ερευνών χωρίς καν να παράσχει τις διευκρινίσεις τις οποίες η Microsoft είχε ανάγκη προκειμένου να τηρήσει τις επίμαχες υποχρεώσεις. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή ζήτησε πληροφορίες μόνον από τις επιχειρήσεις που υποστήριζαν την άποψή της.
- 81 Η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες προς στήριξη των αιτημάτων της αμφισβητούν το βάσιμο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως και προσθέτουν ότι η Microsoft δεν μπορεί, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, να στηριχθεί σε προβαλλόμενη ανακρίβεια της αποφάσεως του 2004 αναφορικά με τον προσδιορισμό των υποχρεώσεών της.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 82 Καταρχάς πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η Microsoft αμφισβητεί τη νομιμότητα της αποφάσεως του 2004. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα υπομνήματα της Microsoft, τα επιχειρήματά της δεν στηρίζονται σε φερόμενη έλλειψη νομιμότητας του άρθρου 5, στοιχείο α', της εν λόγω αποφάσεως, αλλά σε φερόμενη έλλειψη δυνατότητας της Επιτροπής να επιβάλει χρηματική ποινή για παράβαση της επίμαχης διατάξεως χωρίς προηγουμένως να έχει καθορίσει, με απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής, το ύψος αμοιβής το οποίο θεωρεί εύλογο. Η προβληματική αυτή αφορά προδήλως τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως δυνάμει της οποίας επιβλήθηκε η χρηματική ποινή.
- 83 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 280 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η επίμαχη χρηματική ποινή επιβλήθηκε για τον λόγο ότι η Microsoft δεν επέτρεψε την πρόσβαση σε πληροφορίες διαλειτουργικότητας καλυπτόμενες από τη σύμβαση No Patent και τη χρήση των εν λόγω πληροφοριών υπό «εύλογες προϋποθέσεις», κατά παράβαση της υποχρεώσεως που επιβάλλει το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 84 Όσον αφορά την τελευταία αυτή διάταξη, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προσφυγή σε αόριστες νομικές έννοιες για τη διατύπωση κανόνων των οποίων η παράβαση συνεπάγεται την αστική, διοικητική, ακόμη και ποινική ευθύνη του παραβάτη δεν σημαίνει ότι δεν υφίσταται δυνατότητα επιβολής των προβλεπόμενων από τον νόμο διορθωτικών μέτρων, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι ο πολίτης μπορεί να γνωρίζει, με βάση το κείμενο της σχετικής διατάξεως και, εν ανάγκη, με τη βοήθεια της ερμηνείας που δίδεται στην εν λόγω διάταξη από τα δικαστήρια, ποιες πράξεις και παραλείψεις στοιχειοθετούν την ευθύνη του (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Μαΐου 2007, C-303/05, *Advocaten voor de Wereld*, Συλλογή 2007, σ. I-3633, σκέψη 50, και της 22ας Μαΐου 2008, C-266/06 P, *Evonik Degussa* κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 39).
- 85 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία (διάταξη του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 2001, C-497/99 P, *Irish Sugar* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-5333, σκέψη 15· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, T-136/94, *Eurofer* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-263, σκέψη 271, και της 10ης Απριλίου 2008, T-271/03, *Deutsche Telekom* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-477, σκέψη 252), το διατακτικό της αποφάσεως του 2004 πρέπει να νοείται και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του αιτιολογικού της. Από την αιτιολογική σκέψη 1003 της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι σκοπός της είναι να διασφαλίσει ότι οι ανταγωνιστές της Microsoft, δια της εφαρμογής των γνωστοποιούμενων προδιαγραφών, αναπτύσσουν προϊόντα τα οποία διαλειτουργούν με την αρχιτεκτονική του τομέα Windows που είναι εγγενώς ενσωματωμένη στο κυρίαρχο προϊόν, ήτοι στο λειτουργικό σύστημα Windows για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη, και τα οποία μπορούν, με τον τρόπο αυτό, να ανταγωνιστούν βιώσιμα τα λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii, της αποφάσεως του 2004, αναφέρεται ότι η αμοιβή που η Microsoft θα μπορούσε να ζητήσει ως αντίτιμο για την παροχή

προσβάσεως στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και τη χρήση τους δεν πρέπει να αντικατοπτρίζει τη στρατηγική αξία που απορρέει από την ισχύ της Microsoft στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη ή στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας.

- 86 Στο πλαίσιο αυτό, κατόπιν διαπραγματεύσεως με την Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 39, 111 και 113 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Microsoft ενσωμάτωσε, τον Μάιο του 2005, τις αρχές αξιολογήσεως WSPP στις συμβάσεις WSPP. Στο πλαίσιο αυτό, στο άρθρο 7.5 της συμβάσεως No Patent (ως ίσχυε στις 21 Μαΐου 2007), η Microsoft δηλώνει ότι εφάρμοσε τις εν λόγω αρχές αξιολογήσεως κατά τη σύνταξη του πίνακα αμοιβών της και αναφέρει ότι, δυνάμει του άρθρου 7.7, στοιχείο d, της ίδιας συμβάσεως, ο ανεξάρτητος εντολοδόχος και το High Court of Justice έχουν αρμοδιότητα να συναγάγουν τις συνέπειες της εκ μέρους της παραβιάσεως των αρχών αξιολογήσεως.
- 87 Όσον αφορά το περιεχόμενο των αρχών αξιολογήσεως WSPP, που εκτίθενται στη σκέψη 31 ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι προβλέπουν αρκούντως σαφή κριτήρια που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς και τα οποία επιτρέπουν στη Microsoft να εκτιμήσει αν δεδομένη τεχνολογία έχει εγγενή αξία διακριτή από τη στρατηγική της αξία, όπως αυτή περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii, της αποφάσεως του 2004 καθώς και στις εν λόγω αρχές αξιολογήσεως. Εξάλλου, από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι οι εν λόγω αρχές αξιολογήσεως, οι οποίες στηρίζονται στο άρθρο 5 της αποφάσεως του 2004, μπορούν να εφαρμοστούν από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο και το High Court of Justice, αλλά δεν αρκούν για την εκ μέρους της Microsoft υιοθέτηση συμπεριφοράς σύμφωνης προς τη διάταξη αυτή ή για την εκ μέρους της Επιτροπής εκπλήρωση της αποστολής ελέγχου της οικείας συμπεριφοράς.
- 88 Επομένως, η Επιτροπή μπορούσε να επιβάλει στη Microsoft χρηματική ποινή για τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, καθόσον η διάταξη αυτή πληροί τις προϋποθέσεις που εκτίθενται στη σκέψη 84 ανωτέρω.
- 89 Πρέπει να προστεθεί ότι, με το από 18 Απριλίου 2005 έγγραφο, η Επιτροπή επισήμανε στη Microsoft ότι οποιαδήποτε αμοιβή θα έπρεπε να ορίζεται κατ' αποκοπή και να μην αποτελεί συνάρτηση των εισοδημάτων που προέρχονται από την πώληση των προϊόντων που πωλούν οι ανταγωνιστές της Microsoft. Επιπλέον, όπως υπογραμμίζει η SIIA, την 1η Μαρτίου 2007, ο κ. B., Senior Vice President, General Counsel και Corporate Secretary της Microsoft, δήλωσε, στο πλαίσιο συνεντεύξεως Τύπου, το απομαγνητοφωνημένο κείμενο της οποίας δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Microsoft, ότι οι αρχές αξιολογήσεως WSPP, παρά την κάποια πολυπλοκότητά τους, ήταν «σαφείς».
- 90 Το επιχείρημα της Microsoft ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει προσδιορίσει το προσήκον ποσό αμοιβής με απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει το αντικείμενο ένδικης προσφυγής πριν προβεί στην επιβολή χρηματικής ποινής είναι ομοίως αβάσιμο.
- 91 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη σκέψη 84 ανωτέρω, η χρησιμοποίηση αόριστων νομικών εννοιών σε μια διάταξη δεν συνιστά εμπόδιο για τη θεμελίωση της ευθύνης του παραβάτη. Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, αν δεν ίσχυε τούτο, η παράβαση των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ, στα οποία χρησιμοποιούνται αόριστες νομικές έννοιες, όπως η στρέβλωση του ανταγωνισμού ή η «κατάχρηση» δεσπόζουσας θέσεως, δεν θα μπορούσε να οδηγήσει στην επιβολή προστίμου πριν την έκδοση προηγούμενης αποφάσεως η οποία να καθορίζει την παράβαση.
- 92 Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Microsoft (βλ. σκέψη 75 ανωτέρω), σκοπός του άρθρου 5, στοιχείο δ', της αποφάσεως του 2004 είναι να αναγκάσει την επιχείρηση να θεσπίσει και να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τα μέτρα που προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα στοιχεία α' και γ' της ίδιας διατάξεως. Επομένως, το εν λόγω άρθρο επιβάλλει μια υποχρέωση σκοπός της οποίας είναι, όπως αυτό ορίζει, να επιτρέψει στην Επιτροπή να αξιολογήσει, πριν την εκπνοή της προθεσμίας των 120 ημερών που τάσσεται με το στοιχείο α', τα μέτρα που η Microsoft προτίθεται να λάβει προκειμένου να θέσει τέλος στην παράβαση. Επομένως, ούτε από το

άρθρο 5, στοιχείο δ', της αποφάσεως του 2004 ούτε, κατά μείζονα λόγο, από την αιτιολογική της σκέψη 995, προκύπτει ότι η Επιτροπή δεσμεύτηκε, καθ' οιονδήποτε τρόπο, να καθορίσει, με απόφαση, ένα εύλογο ποσό αμοιβής πριν προβεί στην επιβολή χρηματικής ποινής.

- 93 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η επιβληθείσα δυνάμει της προσβαλλομένης αποφάσεως χρηματική ποινή καλύπτει το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου 2006 και 21ης Οκτωβρίου 2007. Όπως, όμως, προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 101 της αποφάσεως του 2005 και την αιτιολογική σκέψη 232 της αποφάσεως του 2006 (βλ. σκέψεις 15 και 16 ανωτέρω), η Microsoft δεν είχε καν παράσχει, στις 20 Ιουνίου 2006, πλήρες και ακριβές κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών, πράγμα που σημαίνει ότι, ακόμη και αν η Επιτροπή είχε θεωρήσει σκόπιμο να καθορίσει ένα εύλογο ποσό αμοιβής, αυτό θα ήταν αδύνατο.
- 94 Επιπλέον, η διάκριση την οποία η Microsoft επιχειρεί μεταξύ προστίμου και χρηματικής ποινής (βλ. σκέψη 76 ανωτέρω) δεν ασκεί επιρροή επί του ζητήματος που εξετάζεται στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως. Συγκεκριμένα, αφενός, ένα πρόστιμο επιβαλλόμενο δυνάμει του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003 και μια οριστική χρηματική ποινή, όπως η επίμαχη, επιβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού αποτελούν, αντιστοίχως, τις συνέπειες της παραβάσεως των άρθρων 101 ΣΛΕΕ ή 102 ΣΛΕΕ και της αποφάσεως με την οποία διατάσσεται η παύση της επίμαχης παραβάσεως και, ενδεχομένως, επιβάλλονται μέτρα συμπεριφοράς. Αφετέρου, τόσο το πρόστιμο όσο και η χρηματική ποινή αφορούν τη συμπεριφορά της επιχειρήσεως όπως αυτή εκδηλώθηκε στο παρελθόν και πρέπει αμφότερα να έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα, προκειμένου να αποφευχθεί η συνέχιση ή η επανάληψη της παραβάσεως. Ενόψει των κοινών αυτών χαρακτηριστικών και σκοπών, δεν δικαιολογείται διαφοροποίηση ως προς την ακρίβεια που απαιτείται κατά τον προσδιορισμό των ενεργειών στις οποίες μια επιχείρηση οφείλει ή όχι να προβεί, προκειμένου να συμμορφωθεί με τους κανόνες του ανταγωνισμού, πριν εκδοθεί ως προς αυτή απόφαση περί επιβολής προστίμου ή απόφαση περί επιβολής οριστικής χρηματικής ποινής.
- 95 Εξάλλου, η Microsoft ορθώς υποστηρίζει ότι στην έννοια της «εύλογης αμοιβής» μπορούν να εμπίπτουν διάφορες αμοιβές. Εντούτοις, η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνει το βάσιμο της απόψεως που υποστήριξε η Επιτροπή, κατά την οποία δεν εναπόκειται σε αυτή να επιλέξει κάποιο ποσό αμοιβής μεταξύ των εύλογων κατά την έννοια της αποφάσεως του 2004 αμοιβών και να το επιβάλει στη Microsoft. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή έχει, ασφαλώς, την εξουσία να διαπιστώνει την παράβαση και να υποχρεώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη να παύουν την παράβαση, εντούτοις, δεν είναι αρμόδια να επιβάλει στα μέρη τη δική της επιλογή μεταξύ των διαφόρων δυνατοτήτων συμπεριφοράς που όλες είναι σύμφωνες προς τη Συνθήκη ή προς απόφαση με την οποία επιβάλλονται μέτρα συμπεριφοράς, όπως είναι η απόφαση του 2004 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψη 52). Επομένως, αν η επιχείρηση επέλεξε μία από τις εν λόγω δυνατότητες, η Επιτροπή δεν δύναται να διαπιστώσει παράβαση ή να επιβάλει χρηματική ποινή με την αιτιολογία ότι προτιμά την άλλη δυνατότητα. Ως εκ τούτου, στη Microsoft εναπόκειται να παραχωρήσει δικαιώματα προσβάσεως στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες καθώς και δικαιώματα χρήσεως των εν λόγω πληροφοριών, έναντι εύλογης αμοιβής κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, χωρίς η Επιτροπή να έχει τη δυνατότητα να της επιβάλει χρηματική ποινή στην περίπτωση που θα έκρινε ότι η επίμαχη αμοιβή είναι μεν εύλογη πλην όμως και άλλες, ενδεχομένως «ακόμη πιο εύλογες», αμοιβές θα μπορούσαν να έχουν προταθεί.
- 96 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα της Microsoft που αντλούνται από φερόμενη παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως (βλ. σκέψη 77 ανωτέρω).
- 97 Τέλος, το επιχείρημα της Microsoft που αντλείται από παράβαση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δεν μπορεί ομοίως να γίνει δεκτό. Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, η Microsoft αμφισβητεί την εκτίμηση της Επιτροπής αναφορικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών και, συνακόλουθα, με το εύλογο ύψος των ζητούμενων αμοιβών. Επομένως, η αιτίαση της Microsoft συνίσταται, κατ' ουσίαν, στο ότι, αν η

Επιτροπή είχε προσδιορίσει, με απόφαση, την ενδεδειγμένη αμοιβή, αυτή θα μπορούσε να είχε αμφισβητήσει σε προγενέστερο στάδιο την ως άνω εκτίμηση. Εντούτοις, αν αυτή ήταν πράγματι η βούληση της Microsoft, θα μπορούσε, αντί να προβεί σε επί μακρόν συνομιλίες με την Επιτροπή και σε σταδιακή μείωση των ζητούμενων αμοιβών, καταρχάς, να κοινοποιήσει, το συντομότερο, ένα πλήρες και ακριβές κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών και, εν συνεχεία, να καθορίσει οριστικά τις αμοιβές που θεωρούσε ενδεδειγμένες. Σε μια τέτοια περίπτωση, αν η Επιτροπή θεωρούσε ότι οι επίμαχες αμοιβές δεν ήταν εύλογες, θα προέβαινε ενωρίτερα στην έκδοση μιας αποφάσεως όπως η προσβαλλόμενη στην προκειμένη περίπτωση. Κατά συνέπεια, το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας της Microsoft δεν εθίγη καθ' οιονδήποτε τρόπο.

- 98 Το σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως με το οποίο προβάλλεται παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν απάντησε στα ως άνω επιχειρήματα, μολονότι είχαν επίσης προβληθεί στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, πρέπει ομοίως να απορριφθεί.
- 99 Κατά πάγια νομολογία, η απαιτούμενη από το άρθρο 253 ΕΚ αιτιολογία πρέπει να προσαρμόζεται στη φύση της οικείας πράξεως και να εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του εκδόντος την πράξη θεσμικού οργάνου, κατά τρόπο που να παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, στο δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, και ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που ενδέχεται να έχουν προς παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να εξειδικεύει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, στο μέτρο που το ζήτημα κατά πόσον η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις επιταγές του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνον βάσει του γράμματός του, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Μαρτίου 2000, C-265/97 P, VBA κατά Florimex κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-2061, σκέψη 93).
- 100 Όπως προκύπτει από την ανάλυση που προηγήθηκε, οι κανόνες δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα ουδόλως εμποδίζουν την επιβολή χρηματικής ποινής χωρίς προηγουμένως να έχει προσδιοριστεί το ποσό αμοιβής το οποίο, κατά την άποψη της Επιτροπής, θα ήταν εύλογο υπό την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή ανταποκρίνεται στην υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει, καθόσον εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τους λόγους για τους οποίους το ποσό αμοιβής που ζητεί η Microsoft δεν ήταν εύλογο, χωρίς να απαιτείται συναφώς αιτιολογία η οποία να αναφέρεται ειδικώς στη δυνατότητα επιβολής προστίμου χωρίς να έχει προηγουμένως προσδιοριστεί από την Επιτροπή η εύλογη αμοιβή.
- 101 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πλάνη της Επιτροπής όσον αφορά το μη εύλογο ύψος των αμοιβών που αφορούν τη σύμβαση No Patent

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 102 Λαμβανομένης υπόψη της αοριστίας της έννοιας της εύλογης αμοιβής και της αρνήσεως της Επιτροπής να προσδιορίσει τις υποχρεώσεις της Microsoft, η τελευταία αναγκάστηκε να δημιουργήσει ένα μηχανισμό που να επιτρέπει τη διαπραγμάτευση του ύψους της αμοιβής με τους δυνητικούς δικαιούχους άδειας εκμεταλλεύσεως και να υπαχθεί στην αρμοδιότητα διαιτησίας του ανεξάρτητου εντολοδόχου. Επιπλέον, κατ' αίτηση της Επιτροπής, η Microsoft καθόρισε ποσά αμοιβών σε επίπεδα, μάλιστα, χαμηλότερα αυτών που πρότεινε η παγκοσμίου φήμης εταιρία συμβούλων PricewaterhouseCoopers, με βάση την αξιολόγηση τεχνολογιών που μπορούσαν ορθώς να θεωρηθούν ως συγκρίσιμες και κατ' εφαρμογή γενικώς αναγνωρισμένων μεθόδων. Πάντως, όπως είναι ευρέως

γνωστό, ακόμη και οι αμοιβές αυτές αποτελούσαν απλώς αφετηρία για τις διαπραγματεύσεις με τους δυνητικούς αντισυμβαλλομένους, δεδομένου ότι σε περίπτωση διαφωνίας μπορούσε να ζητηθεί από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο να καθορίσει την εύλογη αμοιβή κατ' εφαρμογή των αρχών αξιολογήσεως WSPR. Ακόμη και σε περίπτωση διαφωνίας της Επιτροπής με την εκτίμηση των εξωτερικών πραγματογνωμόνων στους οποίους η Microsoft απευθύνθηκε καλόπιστα και προς συμμόρφωση με την απόφαση του 2004, δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η Microsoft υιοθέτησε δυσανάλογα υψηλές αμοιβές, και κατά μείζονα λόγο αμοιβές εισάγουσες διακρίσεις, δεδομένου ότι κανείς από τους αντισυμβαλλομένους της δεν έκρινε σκόπιμο να προσφύγει στον ανεξάρτητο εντολοδόχο, ούτε καν κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, μολονότι η θέση της Microsoft είχε αποδυναμωθεί εξαιτίας της απειλής επιβολής σε βάρος της ιδιαίτερα υψηλής χρηματικής ποινής. Εν πάση περιπτώσει, η δημιουργία του εν λόγω μηχανισμού επιλύσεως διαφορών με τη σύμφωνη γνώμη της Microsoft εγγυάτο ότι οποιαδήποτε αμοιβή ήθελε τελικώς καταβληθεί θα ήταν εύλογη, διότι θα ήταν σύμφωνη με τις αρχές αξιολογήσεως WSPR που εφάρμοζε ο εντολοδόχος.

- 103 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό, κατά τη Microsoft, ότι ο λόγος για τον οποίο ορισμένες επιχειρήσεις δεν διαπραγματεύθηκαν με αυτή ούτε προσέφυγαν στον ανεξάρτητο εντολοδόχο δεν είναι ότι οι προταθείσες από τη Microsoft αμοιβές δεν ήταν εύλογες, αλλά μάλλον ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν συμφωνούσαν με το επιχείρημα περί ελλείψεως καινοτόμου χαρακτήρα των επίμαχων πρωτοκόλλων.
- 104 Η Microsoft απορρίπτει επίσης ως ανακριβή τα επιχειρήματα ότι οι επιχειρήσεις που συνήψαν συμβάσεις για την παροχή αδειών εκμεταλλεύσεως κατέβαλαν αμοιβή για τη στρατηγική αξία των επίμαχων τεχνολογιών και ότι δεν ήταν ανταγωνιστικές της Microsoft.
- 105 Το γεγονός ότι οι συναφθείσες με τη Microsoft συμφωνίες αφορούν τη σύμβαση All IP είναι άνευ σημασίας, καθόσον εξ αυτού δεν συνάγεται ότι οι προτεινόμενες για τη σύμβαση No Patent αμοιβές δεν ήταν εύλογες και ότι ο τεχνικός φάκελος ήταν ίδιος σε αμφότερες τις περιπτώσεις.
- 106 Δεδομένου ότι η Microsoft ανέπτυξε κατ' επανάληψη τα επιχειρήματα αυτά στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας χωρίς, εντούτοις, να λάβει απάντηση, ούτε με την προσβαλλόμενη απόφαση, η τελευταία στερείται επίσης αιτιολογίας.
- 107 Αντιμέτωπη, εξάλλου, με την άρνηση της Επιτροπής να προσδιορίσει τις αμοιβές τις οποίες θεωρούσε εύλογες, η Microsoft αναγκάστηκε να εφαρμόσει αναδρομικώς από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως του 2004 τις αμοιβές που χαρακτηρίστηκαν ως εύλογες κατά το πέρας των συνομιλιών με την Επιτροπή, οπότε οι τυχόν δικαιούχοι άδειας εκμεταλλεύσεως ήταν βέβαιοι ότι, τελικώς, καλούνταν να καταβάλουν εύλογη αμοιβή. Το επιχείρημα της Επιτροπής σχετικά με τον αποτρεπτικό χαρακτήρα των αμοιβών που απλώς προτάθηκαν, αλλά δεν «εφαρμόστηκαν» από τη Microsoft, αποτελεί απλώς υπόθεση η οποία δεν αποδεικνύεται.
- 108 Αν η Επιτροπή απέδιδε τόση σημασία στο να μπορούν οι τυχόν δικαιούχοι αδειών να υπολογίζουν με ακρίβεια τις αμοιβές για τις άδειες αυτές, σε αυτή εναπόκειται να εκδώσει απόφαση η οποία να προσδιορίζει το ανώτατο ποσό εύλογης αμοιβής αντί να επιβάλλει ένα μηχανισμό διαιτησίας.
- 109 Υποστηριζόμενη από την CompTIA, η Microsoft υπογραμμίζει ότι το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων με φορείς μη συνδεδεμένους με τη Microsoft αποτελεί την πλέον αξιόπιστη ένδειξη για τον εύλογο χαρακτήρα μιας δεδομένης αμοιβής. Στο πλαίσιο αυτό, τέσσερις επιχειρήσεις είχαν ήδη συνάψει αυτοβούλως συμφωνίες προσβάσεως στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες ακόμη δε και έναντι αμοιβής υψηλότερης από αυτή που η Επιτροπή θεωρούσε δυσανάλογα υψηλή, γεγονός το οποίο δεν μπορεί να παραβλέπεται υπέρ θεωρητικών και αφηρημένων κατασκευών αξιολογήσεως. Επιπλέον, κατά την CompTIA, στο στάδιο των διαπραγματεύσεων, αφενός, ήταν αδύνατο να γνωρίζει κανείς αν οι επίμαχες επιχειρήσεις σκόπευαν να αναπτύξουν τεχνολογίες ανταγωνιστικές προς αυτές της Microsoft, αφετέρου, το ζήτημα αυτό ήταν εν πάση περιπτώσει άνευ σημασίας υπό το πρίσμα του αντικειμένου της αποφάσεως του 2004.

- 110 Η Microsoft προσθέτει ότι η απόφαση του 2004 δεν της απαγορεύει να ζητήσει αμοιβή ανάλογη προς τα εισοδήματα των δικαιούχων αδειών ούτε της επιβάλλει να προσαρμοστεί στο επιχειρηματικό μοντέλο εκάστου των δυνητικών αντισυμβαλλομένων της.
- 111 Τέλος, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η σύμβαση No Patent, παρά την ονομασία της, παρείχε στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τις κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας καινοτομίες της Microsoft. Αν η Επιτροπή φρονεί ότι η υπόσχεση της Microsoft να μην προβάλλει δικαιώματα που αντλεί από τα σχετικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν έχει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, οφείλει να δηλώσει σαφώς τούτο στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.
- 112 Η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες προς στήριξη των αιτημάτων της αμφισβητούν το βάσιμο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 113 Καταρχάς πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Microsoft ότι οι αμοιβές που αυτή ζητούσε κατά το διάστημα που καλύπτει η προσβαλλόμενη απόφαση συνιστούσαν απλές προτάσεις για την έναρξη διαπραγματεύσεων οι οποίες θα κατέληγαν σε εύλογες αμοιβές. Συγκεκριμένα, το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 έχει ως σκοπό όχι απλώς να υποχρεώσει τη Microsoft να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με κάθε επιχείρηση η οποία επιθυμεί να αναπτύξει και να διανείμει λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας, αλλά και να την εξαναγκάσει να γνωστοποιήσει στην επιχείρηση τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και να επιτρέψει τη χρήση τους προς τον σκοπό αυτό υπό προϋποθέσεις εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις.
- 114 Κατά συνέπεια η Microsoft, από την εκπνοή της ταχθείσας με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 προθεσμίας των 120 ημερών, υποχρεούνταν να αναλάβει την πρωτοβουλία να προτείνει τέτοιες προϋποθέσεις. Συναφώς, το γεγονός ότι οι προταθείσες από τη Microsoft αμοιβές κατά το διάστημα που καλύπτεται από την προσβαλλόμενη απόφαση είναι χαμηλότερες από τις προταθείσες από την PricewaterhouseCoopers, με την από 23 Απριλίου 2007 έκθεσή της, είναι άνευ σημασίας, πολλώ δε μάλλον που η εν λόγω έκθεση δεν περιέχει ανάλυση σχετικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών. Όσον αφορά, εξάλλου, την απουσία ορισμού της έννοιας της εύλογης αμοιβής και των συναφών υποχρεώσεων της Επιτροπής, πρέπει να υπομνησθούν οι παρατηρήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 84 έως 95 ανωτέρω.
- 115 Το επιχείρημα της Microsoft ότι η δημιουργία του μηχανισμού του ανεξάρτητου εντολοδόχου με τη σύμφωνη γνώμη της εγγυάτο ότι οποιαδήποτε αμοιβή ήθελε τελικώς καταβληθεί θα ήταν εύλογη, διότι θα ήταν σύμφωνη με τις αρχές αξιολογήσεως WSPP που εφαρμόζε ο εντολοδόχος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, όπως υπογραμμίσθηκε στις σκέψεις 113 και 114 ανωτέρω, η επιβληθείσα στη Microsoft με την απόφαση του 2004 υποχρέωση συνίστατο στη γνωστοποίηση, με δική της πρωτοβουλία, των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών και στην παραχώρηση της άδειας χρήσεώς τους υπό εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ύπαρξη ενός μηχανισμού διαιτησίας ανατεθειμένου σε ανεξάρτητο εντολοδόχο σκοπεί, το πολύ, να μετριάσει τις συνέπειες τυχόν επιμονής της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως σε μια καταχρηστική συμπεριφορά, προκειμένου οι τυχόν διαφορές να επιλυθούν ταχέως και, προπάντων, με την αξιοποίηση ενός ιδιαίτερα υψηλού επιπέδου γνώσεων στον τομέα αυτό. Εντούτοις, η θέσπιση ενός τέτοιου μηχανισμού δεν μπορεί να εγγυηθεί την αποκατάσταση του ανταγωνισμού στην κατάσταση που θα υπήρχε αν η Microsoft είχε προτείνει με δική της πρωτοβουλία πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες υπό εύλογες προϋποθέσεις. Η διαπίστωση αυτή ισχύει ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο ταχέως εξελισσόμενων αγορών, οι οποίες για την ανάπτυξη προϊόντων όπως τα επίμαχα απαιτούν επενδύσεις που συνεπάγονται ιδιαίτερα υψηλά πάγια έξοδα τα οποία πρέπει να μπορούν να υπολογιστούν εκ των προτέρων από τους ενδιαφερόμενους. Επιπροσθέτως, όπως εξέθεσε η Επιτροπή απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να αντικρουσθεί από τη Microsoft, οι σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες κατέστη

δυνατό να θεωρηθούν ως γνωστοποιηθείσες με ένα πλήρες και σαφές κείμενο, υπό την έννοια ότι μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση ενός προγράμματος για την ανάπτυξη ενός προϊόντος λογισμικού, στις 23 Νοεμβρίου 2006. Επομένως, τουλάχιστον μέχρι την ημερομηνία αυτή, η αποστολή του ανεξάρτητου εντολοδόχου ως διαιτητή, όσον αφορά τον εύλογο χαρακτήρα των προταθεισών από τη Microsoft αμοιβών, συναντούσε επί της ουσίας σοβαρές δυσχέρειες. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη ενός μηχανισμού διαιτησίας ο οποίος προβλέφθηκε μόνον κατόπιν της συνάψεως της συμβάσεως No Patent δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας ικανός να αποκαταστήσει πλήρως τις συνέπειες της μη τηρήσεως των υποχρεώσεων που επιβλήθηκαν με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.

- 116 Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τη ρήτρα περί «ταχείας διαδικασίας επιλύσεως διαφορών» που περιείχαν οι συμβάσεις για την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου του Οκτωβρίου 2005 και του Φεβρουαρίου 2006 (βλ. σκέψη 23 ανωτέρω), στην οποία αναφέρεται η υποσημείωση 136 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το γράμμα της σχετικής ρήτρας η οποία, κατά τη Microsoft, έχει πανομοιότυπη διατύπωση στα κείμενα του Φεβρουαρίου 2007, σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της Microsoft και δυνητικού δικαιούχου άδειας όσον αφορά τη συμβατότητα των αμοιβών που ζητούνται ή την κατηγοριοποίηση των τεχνολογιών με τις αρχές αξιολογήσεως WSPP ή όσον αφορά τις διατάξεις κάποιας συμβάσεως WSPP, ο δικαιούχος της άδειας οφείλει να γνωστοποιήσει γραπτώς στη Microsoft τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι αυτή δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της. Αν δεν εξευρεθεί συμφωνία εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών, ο δικαιούχος της άδειας μπορεί να απευθυνθεί στον ανεξάρτητο εντολοδόχο, ο οποίος είναι αρμόδιος να διατυπώσει γνώμη επί του ζητήματος. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Microsoft υποχρεούται να γνωστοποιήσει γραπτώς, εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων, τους λόγους οι οποίοι δικαιολογούν, κατά την άποψή της, τις επίμαχες αμοιβές ή διατάξεις.
- 117 Από τη ρήτρα περί «ταχείας διαδικασίας επιλύσεως διαφορών» προκύπτει ότι ο μηχανισμός που αυτή προβλέπει δεν παρέχει στον ανεξάρτητο εντολοδόχο εξουσία επιβολής, κατά το πέρας του προκαταρκτικού ελέγχου που πραγματοποιείται προς τον σκοπό της συνάψεως στο μέλλον συμβάσεως WSPP, αμοιβών σύμφωνων με τις αρχές αξιολογήσεως WSPP, αλλά μόνο τη δυνατότητα εκφράσεως συναφώς της γνώμης του, η δε Microsoft μπορεί να εμμένει στην άποψή της εκθέτοντας το σκεπτικό της αποφάσεώς της. Επομένως, ακόμη και αν δεν ληφθεί υπόψη το ότι η Microsoft υποχρεούνταν, βάσει του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, να προτείνει με δική της πρωτοβουλία εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις, πάντως επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο επίμαχος μηχανισμός δεν μπορούσε να εγγυηθεί αποτέλεσμα ισοδύναμο με το επιδιωκόμενο από την εν λόγω διάταξη.
- 118 Επιπλέον, το γεγονός ότι η Microsoft δεσμεύτηκε να εφαρμόσει αναδρομικώς τις αμοιβές οι οποίες θα γίνονταν δεκτές από την Επιτροπή ως εύλογες ουδόλως αναιρεί τη διαπίστωση ότι, κατά το διάστημα που καλύπτει η προσβαλλόμενη απόφαση, ήτοι μετά την εκπνοή της ταχθείσας με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 προθεσμίας, οι αμοιβές αυτές δεν προτάθηκαν από τη Microsoft στις επιχειρήσεις που επιθυμούσαν να προβούν στην ανάπτυξη και διανομή λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας.
- 119 Εν τέλει, το γεγονός ότι ορισμένες επιχειρήσεις συνήψαν συμφωνίες με τη Microsoft έναντι της αμοιβής που αυτή ζήτησε χωρίς να προσφύγουν στον ανεξάρτητο εντολοδόχο δεν αρκεί προς αμφισβήτηση του βασίμου των λόγων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 165 έως 219 της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών. Συγκεκριμένα, πρώτον, όπως παραδέχεται η Microsoft, οι επίμαχες συμφωνίες είναι της μορφής All IP, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι αφορούν και τις τεχνολογίες της Microsoft που καλύπτονται από διπλώματα ευρεσιτεχνίας, των οποίων ο καινοτόμος χαρακτήρας δεν αμφισβητήθηκε από την Επιτροπή. Επομένως, μολοντί το γεγονός ότι οι επίμαχες συμφωνίες είναι της μορφής All IP δεν αποδεικνύει ότι οι ζητηθείσες από τη Microsoft αμοιβές στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent είναι δυσανάλογα υψηλές, πάντως δεν αποδεικνύει ούτε το αντίθετο. Δεύτερον, αν υποθεθεί ότι οι υπεύθυνοι των εταιριών αυτών είχαν πεισθεί περί του καινοτόμου χαρακτήρα των επίμαχων

τεχνολογιών, το βασικό ζήτημα έγκειται στο αν η ανάλυση της Επιτροπής συναφώς είναι αντικειμενικώς σύμφωνη με τους εφαρμοστέους στον τομέα αυτό κανόνες, ζήτημα το οποίο θα εξεταστεί στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

¹²⁰ Εξάλλου πρέπει να διευκρινιστεί ότι, μολοντί η απόφαση του 2004 δεν απαγορεύει στη Microsoft να ζητήσει αμοιβή ανάλογη προς τα εισοδήματα των δικαιούχων αδειών, εντούτοις τέτοιες αμοιβές μπορούν να ζητηθούν μόνον αν αντιπροσωπεύουν διαφορετική αξία από τη στρατηγική αξία των επίμαχων τεχνολογιών (βλ. αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii, της αποφάσεως του 2004). Στην τελευταία ακριβώς αυτή πτυχή αναφέρεται η εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, υπό την επιφύλαξη της υποχρέωσης παροχής των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών υπό προϋποθέσεις μη εισάγουσες διακρίσεις, η απόφαση του 2004 είναι ουδέτερη όσον αφορά τη δυνατότητα εκάστου των δυνητικών αντισυμβαλλομένων της Microsoft να συνάψει συμφωνία μαζί της αναλόγως του επιχειρηματικού μοντέλου του. Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο ως προς την προσβαλλόμενη απόφαση, υπό την έννοια ότι η συμπεριφορά της Microsoft αναλύεται με βάση τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών και όχι τη δυνατότητα εκάστου των δυνητικών αντισυμβαλλομένων της να συνάψει συμφωνία με αυτή υπό το πρίσμα του επιχειρηματικού μοντέλου του. Επομένως, τα επιχειρήματα της Microsoft που συνοψίζονται στη σκέψη 110 ανωτέρω πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή.

¹²¹ Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft ότι η σύμβαση No Patent παρέχει στους ενδιαφερόμενους το δικαίωμα να επωφελούνται από κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 1.14 της συμβάσεως αυτής, η έννοια της «Microsoft licensed intellectual property» περιλαμβάνει το «know-how», τα βιομηχανικά απόρρητα, τα επιχειρηματικά απόρρητα, τις πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ρητώς αποκλεισμένων των δικαιωμάτων που καλύπτονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή από εκκρεμή αίτηση χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Όσον αφορά τη μονομερή υπόσχεση της Microsoft να μην προβάλλει δικαιώματα συνδεόμενα με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, επισημαίνεται ότι, όπως παρατήρησε και η Επιτροπή, αυτή δόθηκε μόλις στις 24 Οκτωβρίου 2007, ήτοι μετά τη λήξη της περιόδου που καλύπτεται από την προσβαλλόμενη απόφαση. Επιπροσθέτως, όπως αναγνωρίζει η Microsoft με τις παρατηρήσεις της επί των υπομνημάτων παρεμβάσεως, η υπόσχεση αυτή καλύπτει μόνον τη διανομή χωρίς εμπορικό σκοπό, και δεν αφορά τους δημιουργούς «open source» οι οποίοι προβαίνουν σε διανομή με εμπορικό σκοπό. Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η τυχόν γνωστοποίηση, στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent, πληροφοριών που αφορούν τεχνολογίες κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ήτοι τεχνολογίες άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο παράρτημα της προσβαλλομένης αποφάσεως, ουδόλως συνεπάγεται δικαίωμα του αντισυμβαλλομένου της Microsoft να εφαρμόσει τις τεχνολογίες αυτές κατά τρόπο που να παραβιάζει τα επίμαχα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, όπως εκθέτει η Επιτροπή, οι εν λόγω πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο κοινό στο πλαίσιο του χορηγηθέντος διπλώματος ευρεσιτεχνίας, χωρίς το γεγονός αυτό να συνεπάγεται τη δυνατότητα για τον δημιουργό να κάνει χρήση τους. Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένης υπόψη της διακρίσεως μεταξύ κατοχυρωμένων και μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 161 έως 164 της προσβαλλομένης αποφάσεως), δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η σύμβαση No Patent παρέχει στους αντισυμβαλλομένους της Microsoft το δικαίωμα να εφαρμόζουν τεχνολογίες κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, τις οποίες, εξάλλου, δηλώνουν ότι δεν χρειάζονται για την ανάπτυξη λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας.

¹²² Όσον αφορά την αιτίαση της Microsoft που αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, όπως αυτή υποστηρίζει στις αιτιολογικές σκέψεις 122 έως 127 και 273 έως 278 της προσβαλλομένης αποφάσεως, απάντησε στα επιχειρήματα που αφορούσαν τη σύναψη συμφωνιών με ορισμένους φορείς. Εν τέλει, αν γίνει δεκτό ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η Microsoft προέβαλε ότι εξακολουθούσε να είναι πρόθυμη να διαπραγματευθεί τις αμοιβές που περιλαμβάνονταν στους πίνακες αμοιβών της, πάντως από την αιτιολογική σκέψη 116 της προσβαλλομένης αποφάσεως σαφώς προκύπτει ότι οι αρχές αξιολογήσεως WSPP έπρεπε να

τηρηθούν ως προς οποιαδήποτε αμοιβή «προτεινόμενη και/ή καθοριζόμενη από τη Microsoft». Τούτο σημαίνει ότι το γεγονός ότι μια αμοιβή σύμφωνη με τις εν λόγω αρχές θα μπορούσε ενδεχομένως να προκύψει από διαπραγματεύσεις με τη Microsoft είναι, κατά την ίδια αιτιολογική σκέψη, άνευ σημασίας υπό το πρίσμα της τηρήσεως των υποχρεώσεων που επιβάλλει το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004. Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί όπως και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πλάνη της Επιτροπής όσον αφορά τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν για την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των τεχνολογιών που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως No Patent

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 123 Η Microsoft επαναλαμβάνει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την αξία των κατοχυρωμένων με διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεχνολογιών που περιγράφονται στη σύμβαση No Patent και προσθέτει ότι η εφαρμογή του κριτηρίου της χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογιών συνιστά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται αιτιολογίας.
- 124 Ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι λυσιτελής, δεδομένου ότι η Microsoft δεν δέχθηκε ότι η ανάλυση της Επιτροπής όσον αφορά το τρίτο κριτήριο των αρχών αξιολογήσεως WSPP είναι ορθή. Συγκεκριμένα, η ανάλυση αυτή στηρίζεται σε εσφαλμένη αντίληψη της έννοιας της καινοτομίας, γεγονός που επηρεάζει κατ' ανάγκην την επιλογή των τεχνολογιών που θεωρούνται συγκρίσιμες. Η CompTIA υπογραμμίζει ότι οι τεχνολογίες που η Επιτροπή επέλεξε ως συγκρίσιμες αφορούν επιχειρηματικό μοντέλο διαφορετικό από εκείνο που ακολούθησε η Microsoft, με συνέπεια η αξιολόγηση αγοράς στην οποία προέβη η Επιτροπή να είναι εσφαλμένη.
- 125 Η άποψη κατά την οποία η Microsoft δικαιούται αμοιβής μόνο για νέες και μη προφανείς τεχνολογίες, κατά την έννοια του δικαίου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δεν βρίσκει έρεισμα στην απόφαση του 2004 ούτε στις αρχές αξιολογήσεως WSPP ή στο δίκαιο εν γένει. Η Microsoft δεν δέχθηκε ότι η εφαρμογή από το θεσμικό αυτό όργανο ή από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο των εν λόγω κριτηρίων ήταν ενδεδειγμένη εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, υποστηριζόμενη από την CompTIA και την ACT, η Microsoft υπενθυμίζει ότι τα επιχειρηματικά απόρρητα ενδέχεται να έχουν σημαντική αξία, οφειλόμενη πρωτίστως στα πάγια έξοδα ανάπτυξης, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν αυτά μπορούν να κατοχυρωθούν ή έχουν ήδη κατοχυρωθεί με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, καθόσον η υιοθέτηση κάποιας πολιτικής συναφώς πρέπει να επαφίεται στην ελεύθερη βούληση της οικείας επιχειρήσεως. Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η IBM, η λειτουργικότητα του πρωτοκόλλου «File Replication Service» είναι κεφαλαιώδους σημασίας, για τον λόγο δε αυτό μία από τις πτυχές του κατοχυρώνεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στις ΗΠΑ. Η Επιτροπή, ωστόσο, δεν διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους το κριτήριο της χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας το οποίο εφάρμοσε σκοπεύει ειδικώς να αποκλείσει τη στρατηγική αξία των τεχνολογιών της Microsoft σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii), της αποφάσεως του 2004. Κατά την ACT, μόνον η εκτίμηση της αξίας που θα είχαν οι σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες σε περίπτωση που δεν υπήρχε κυρίαρχος φορέας θα επέτρεπε να εκτιμηθούν, υπό το πρίσμα της αποφάσεως του 2004, οι προταθείσες από τη Microsoft αμοιβές.
- 126 Υποστηριζόμενη από την ACT, η Microsoft προβάλλει ότι η Επιτροπή εφάρμοσε τα κριτήρια του νέου και μη προφανούς χαρακτήρα κατά τρόπο ιδιαίτερα περιοριστικό και, επομένως, αντίθετο προς αυτό καθεαυτό το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Ως εκ τούτου, αντίθετα προς τους κανόνες αξιολογήσεως που η Επιτροπή έχει θεσπίσει σε άλλους τομείς, στο υπό εξέταση πλαίσιο μόνον οι πραγματικά πρωτοποριακές εφευρέσεις, οι οποίες είναι εντελώς διαφορετικές από τη στάθμη της τεχνικής, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως νέες. Εντούτοις, η ύπαρξη στοιχείων που αποτελούν τμήμα της στάθμης της τεχνικής και σχετίζονται με ιδέες παρόμοιες γενικώς προς αυτές που ανέπτυξε η

Microsoft δεν ισοδυναμεί με απόδειξη του προφανούς χαρακτήρα του συνόλου των τεχνολογιών που καλύπτονται από την προσβαλλόμενη απόφαση και τις οποίες, εξάλλου, οι ανταγωνιστές της δεν θα είχαν μπορέσει να αναπτύξουν, όπως επιβεβαιώνουν η ComPTIA και η ACT. Κατά την ComPTIA, η αγορά και όχι η Επιτροπή θα έπρεπε να αποφασίσει για την καλύτερη τεχνολογία. Η Επιτροπή, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, φθάνει στο σημείο να αρνείται την καταλληλότητα του κριτηρίου της καινοτομίας, όπως αυτό εφαρμόζεται στο πλαίσιο του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, με συνέπεια να μην είναι σαφές για τη Microsoft ποιο κριτήριο εφαρμόστηκε τελικώς με την προσβαλλόμενη απόφαση.

- 127 Επιπροσθέτως, η κατάτμηση που συνεπάγεται η υιοθετηθείσα με την προσβαλλόμενη απόφαση προσέγγιση αποκλείει από την έννοια της καινοτομίας κάθε μη προφανή συνδυασμό γνωστών στοιχείων. Από τη νομολογία, όμως, των συμβουλίων προσφυγών του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ) προκύπτει ότι το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι αν ένας ειδικός θα είχε εφαρμόσει έναν τέτοιο συνδυασμό, αλλά αν πράγματι θα το είχε πράξει με την προσδοκία κάποιας προόδου. Επισημαίνοντας ότι η Επιτροπή δέχθηκε τον καινοτόμο χαρακτήρα ορισμένων από τις τεχνολογίες τις οποίες αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση, η ACT υπογραμμίζει ότι μια τεχνολογία θα έπρεπε να χαρακτηρίζεται καινοτόμος στο σύνολό της, οσάκις συνίσταται σε ένα συνδυασμό νέων και μη προφανών στοιχείων και στοιχείων που δεν μπορούν να κατοχυρωθούν με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Από κανένα στοιχείο δεν αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή εξέτασε πράγματι αυτούς καθεαυτούς τους τεχνολογικούς συνδυασμούς της Microsoft.
- 128 Η Microsoft, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, υπέβαλε διάφορες εκθέσεις από τις οποίες αποδεικνύεται η αλήθεια των όσων υποστηρίζει αναφορικά με τον καινοτόμο και μη προφανή χαρακτήρα των μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εφευρέσεων που περιλαμβάνονται στον τεχνικό φάκελο, τις οποίες η Επιτροπή απέρριψε. Επομένως, ουδείς λόγος συντρέχει για περαιτέρω επιβάρυνση της υποβληθείσας στο Γενικό Δικαστήριο δικογραφίας, ενώ το κρίσιμο ερώτημα συνίσταται στο αν η προσέγγιση της Επιτροπής είναι σύμφωνη με την απόφαση του 2004.
- 129 Η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται επίσης αιτιολογίας, καθόσον δεν απαντά στην ανάλυση που περιέχεται σε έκθεση που συντάχθηκε από έναν καθηγητή και ένα δικηγόρο, πρώην μέλος του συμβουλίου προσφυγών του ΕΓΔΕ, και στην οποία εκτίθενται λεπτομερώς τα σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή σε σχέση με το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ενώ επιβεβαιώνεται η αλήθεια των όσων υποστηρίζει η Microsoft. Από την έκθεση αυτή προκύπτει, εξάλλου, ότι η Επιτροπή και ο ανεξάρτητος εντολοδόχος εξέτασαν τη δυνατότητα κατοχυρώσεως των τεχνολογιών με διπλώματα ευρεσιτεχνίας με βάση τη στάθμη της τεχνικής το 2007 και όχι κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η Microsoft ζήτησε τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, λαμβάνοντας, με τον τρόπο αυτό, υπόψη τεχνολογίες οι οποίες εμφανίσθηκαν μετά την πρώτη εφαρμογή από τη Microsoft κρίσιμων τεχνολογιών. Εντούτοις, με τον τρόπο αυτό καμία επιχείρηση δεν θα μπορούσε να αποδείξει ότι η τεχνολογία της είναι νέα και μη προφανής, ενώ εξάλλου θα υφίστατο αυθαίρετη διάκριση μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών αναλόγως του αν η Microsoft είχε επιλέξει να ζητήσει ή όχι τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει μόνον αόριστες αναφορές, χωρίς να προβαίνει σε συγκεκριμένη σύγκριση μεταξύ των διεκδικήσεων δικαιωμάτων επί των τεχνολογιών αυτών και των διεκδικήσεων δικαιωμάτων επί τεχνολογιών που εμπίπτουν στη στάθμη της τεχνικής.
- 130 Ανεξάρτητα από συγκεκριμένα παραδείγματα, τα σφάλματα αρχής που η Microsoft εντοπίζει χαρακτηρίζουν ολόκληρη την ανάλυση της Επιτροπής, γεγονός που σημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλόμενης αποφάσεως στο πλαίσιο του πλήρους ελέγχου που καλείται να ασκήσει. Εν πάση περιπτώσει, η ύπαρξη καινοτομίας σε διάφορα λιγότερο ειδικά επίπεδα αποτελεί συνέπεια του γεγονότος ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή μετέβαλε την εκτίμησή της και έκρινε ότι η Microsoft μπορούσε να ζητήσει αμοιβή για τις άδειες που χορηγούνταν στο πλαίσιο άλλων συμβάσεων πλην της συμβάσεως No Patent. Ο τεχνικός φάκελος, πάντως, ήταν ίδιος στο πλαίσιο όλων των συμβάσεων WSPP.

- ¹³¹ Η ACT προσθέτει ότι η προσέγγιση της Επιτροπής ευνοεί την παραχώρηση προσβάσεως σε τεχνολογίες έναντι ασυνήθιστα χαμηλών αμοιβών, εμποδίζει τις επενδύσεις στην έρευνα καθόσον οδηγεί σε οριζόντια απαξίωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και ευνοεί δυσανάλογα το μοντέλο «open source» εις βάρος των καινοτόμων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- ¹³² Υποστηριζόμενη από τη SIIA και την Oracle, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι αλυσιτελής, δεδομένου ότι το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν στηρίζεται μόνο στην εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών, αλλά και στο αποτέλεσμα της αξιολογήσεως της αγοράς συγκρίσιμων τεχνολογιών. Εντούτοις, η Microsoft δεν αμφισβήτησε το συμπέρασμα που περιλαμβάνεται στη σκέψη 54 ανωτέρω, καθόσον απλή απόρριψη αυτού στο στάδιο της ανταπάντησεως δεν ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ή του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 165, 220, 221 και 280 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ανάλυση του καινοτόμου χαρακτήρα είναι ανεξάρτητη από τη σχετική με την αξιολόγηση της αγοράς ανάλυση. Επικουρικώς, η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες προς στήριξη των αιτημάτων της φρονούν ότι η παρούσα αιτίαση είναι αβάσιμη.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- ¹³³ Καταρχάς πρέπει να απορριφθεί η άποψη της Επιτροπής ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι αλυσιτελής.
- ¹³⁴ Συγκεκριμένα, μολοντί είναι αληθές ότι τα τρία κριτήρια που περιλαμβάνονται στις αρχές αξιολογήσεως WSPP πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς, πάντως το δεύτερο και το τρίτο συνδέονται από εννοιολογικής απόψεως, υπό την έννοια ότι, αν οι επίμαχες τεχνολογίες θεωρηθούν ως καινοτόμες, η απαίτηση όπως η αξιολόγηση της αγοράς αφορά «συγκρίσιμες» τεχνολογίες δεν πληρούται για τον λόγο και μόνον ότι οι τελευταίες σχετίζονται με τη διαλειτουργικότητα.
- ¹³⁵ Συναφώς, επισημαίνεται ότι αν οι τεχνολογίες που περιλαμβάνουν τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες θεωρηθούν καινοτόμες, αλλά από μια αξιολόγηση με κριτήρια αγοράς η οποία αφορά μη καινοτόμες τεχνολογίες διαλειτουργικότητας αποδεικνύεται ότι οι τελευταίες διατίθενται δωρεάν, θα πρέπει επίσης, για να διασφαλιστεί η χρησιμότητα της συγκρίσεως, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το γεγονός αυτό να οφείλεται στον μη καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών.
- ¹³⁶ Επομένως, αν αποδειχθεί ότι οι εκτιμήσεις της Επιτροπής αναφορικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα των καλυπτόμενων από τη σύμβαση No Patent τεχνολογιών δεν ισχύουν, το γεγονός αυτό μπορεί να επηρεάσει τις βάσεις για την αξιολόγηση με κριτήρια αγοράς περί της οποίας γίνεται λόγος στις αιτιολογικές σκέψεις 222 έως 237 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεδομένου ότι από τις αιτιολογικές αυτές σκέψεις δεν προκύπτει ότι η επίμαχη ανάλυση αναφέρθηκε σε καινοτόμες τεχνολογίες.
- ¹³⁷ Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από την αιτιολογική σκέψη 237 της προσβαλλομένης αποφάσεως κατά την οποία ο ανεξάρτητος εντολοδόχος, με την υποβληθείσα στις 27 Φεβρουαρίου 2007 έκθεσή του (βλ. σκέψη 51 ανωτέρω), προσδιόρισε τεχνολογίες συγκρίσιμες προς τις καινοτόμες τεχνολογίες της Microsoft. Συγκεκριμένα, αντίθετα προς τις εκθέσεις της 3ης Μαρτίου και της 8ης Ιουλίου 2007 με βάση τις οποίες καταρτίστηκε ο συνημμένος στην προσβαλλόμενη απόφαση πίνακας, οι κρίσιμες διαπιστώσεις της ως άνω εκθέσεως δεν περιλαμβάνονται στο αιτιολογικό της προσβαλλομένης αποφάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι δυνατό να εξακριβωθεί αν οι τεχνολογίες που ο ανεξάρτητος εντολοδόχος έλαβε υπόψη του είναι συγκρίσιμες και προς τις τεχνολογίες τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί μη καινοτόμες στην περίπτωση που η τελευταία αυτή εκτίμηση αποδειχθεί εσφαλμένη. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις έννοιες που περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 223 και 231 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τις οποίες οι συγκρίσιμες τεχνολογίες περιλαμβάνουν,

«σε ορισμένες περιπτώσεις», κατοχυρωμένες με διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες. Τέτοια παραδείγματα τεχνολογιών σχετικών με πρωτόκολλα δίνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 224 και 232 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εντούτοις, από τη συνοπτική αυτή παρουσίαση δεν προκύπτει ότι οι εν λόγω τεχνολογίες είναι συγκρίσιμες από λειτουργικής απόψεως με όλες τις τεχνολογίες που αφορούν τα οικεία πρωτόκολλα.

- 138 Όσον αφορά το βάσιμο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, υπογραμμίζεται καταρχάς ότι η διάκριση μεταξύ της στρατηγικής αξίας και της εγγενούς αξίας των τεχνολογιών που αποτελούν το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως συνιστά ουσιώδη προϋπόθεση για την εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της αμοιβής που ζητεί η Microsoft προκειμένου να παράσχει πρόσβαση στις εν λόγω σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και να επιτρέψει τη χρήση τους.
- 139 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι προκειμένου να κριθεί καταχρηστική η άρνηση επιχειρήσεως κατόχου δικαιώματος του δημιουργού να παράσχει πρόσβαση σε προϊόν ή υπηρεσία αναγκαία για την άσκηση ορισμένης δραστηριότητας, αρκεί να συντρέχουν σωρευτικώς τρεις προϋποθέσεις, ήτοι η άρνηση να εμποδίζει την εμφάνιση νέου προϊόντος για το οποίο υπάρχει εν δυνάμει ζήτηση εκ μέρους των καταναλωτών, να είναι αδικαιολόγητη και να μπορεί να αποκλείσει κάθε μορφή ανταγωνισμού σε μια παράγωγη αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-418/01, IMS Health, Συλλογή 2004, σ. I-5039, σκέψη 38).
- 140 Εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ότι, στο μέτρο που πληρούνταν οι τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις που αναφέρονται στη σκέψη 139 ανωτέρω, η άρνηση της Microsoft να παράσχει πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και να επιτρέψει τη χρήση τους ήταν καταχρηστική (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, σκέψεις 711 και 712).
- 141 Στο πλαίσιο αυτό, κάθε μέτρο συμπεριφοράς το οποίο σκοπεί να εξαναγκάσει τη Microsoft να γνωστοποιήσει τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες και να επιτρέψει τη χρήση τους σε άλλες επιχειρήσεις οι οποίες επιθυμούν να αναπτύξουν και να διανείμουν λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας πρέπει να αποκλείει τη δυνατότητα της Microsoft να αντλεί ανταλλάγματα συγκρίσιμα προς τα οφέλη που θα αντλούσε από την καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσεώς της στην αγορά των λειτουργικών συστημάτων για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη.
- 142 Εξάλλου, το να επιτραπεί στη Microsoft να ζητεί αμοιβές οι οποίες αντικατοπτρίζουν την αξία που απορρέει από την απλή δυνατότητα διαλειτουργίας με τα λειτουργικά συστήματα της Microsoft, ήτοι τη στρατηγική αξία που απορρέει από την ισχύ της οποίας αυτή απολαύει στην αγορά των λειτουργικών συστημάτων για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη ή των λειτουργικών συστημάτων για διακομιστές ομάδας εργασίας, ισοδυναμεί με την παροχή σε αυτή του δικαιώματος να μετατρέπει το όφελος από την κατάχρηση σε αμοιβή για την εκ μέρους της χορήγηση αδειών. Η αναγνώριση, όμως, ενός τέτοιου δικαιώματος θα αντέβαινε εξ ορισμού προς τον στόχο που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 1003 της αποφάσεως του 2004 και κατά τον οποίο πρέπει να καθίσταται δυνατός ένας βιώσιμος ανταγωνισμός με το λειτουργικό σύστημα για διακομιστές ομάδας εργασίας της Microsoft, δεδομένου ότι αυτή θα μπορούσε να ζητεί από κάθε δυνητικό ανταγωνιστή απαγορευτικές αμοιβές. Επομένως, τέτοιες αμοιβές δεν μπορούν, όπως επισημαίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 106 και 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως, να θεωρηθούν ως εύλογες κατά την αιτιολογική σκέψη 1008, σημείο ii, και το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 143 Επιπλέον, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 118 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η εφαρμογή των αρχών αξιολογήσεως WSPP (βλ. σκέψη 31 ανωτέρω) και, ιδίως, του σχετικού με τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών κριτηρίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι αμοιβές που ζητεί η Microsoft αντικατοπτρίζουν την εγγενή μάλλον, παρά τη στρατηγική αξία ορισμένης τεχνολογίας. Συγκεκριμένα, η εγγενής αξία προϊόντων όπως τα επίμαχα έγκειται στον καινοτόμο χαρακτήρα τους. Αντιθέτως, το γεγονός ότι οι τεχνολογίες αυτές αποτέλεσαν επιχειρηματικά απόρρητα βάσει της πολιτικής που εφάρμοσε η Microsoft δεν αποτελεί ένδειξη περί της υπάρξεως άλλης αξίας πέραν της στρατηγικής.

- 144 Επιπροσθέτως, ενώ πρέπει να αποκλεισθεί οποιαδήποτε στρατηγική αξία των επίμαχων τεχνολογιών υπό την έννοια που εκτίθεται στη σκέψη 142 ανωτέρω και στις αιτιολογικές σκέψεις 105 και 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψεις 29 και 30 ανωτέρω), μια αξιολόγηση της αγοράς των συγκρίσιμων τεχνολογιών, υπό την έννοια που εκτίθεται στις σκέψεις 134 και 135 ανωτέρω, είναι ομοίως επιβεβλημένη, δεδομένου ότι πρέπει επίσης να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο η πρόσβαση σε τέτοιες τεχνολογίες να παρέχεται, κατά τα συναλλακτικά ήθη, έναντι αμοιβών ουσιωδώς χαμηλότερων εκείνων που ζητεί η Microsoft ή ακόμη και μηδενικών. Μια τέτοια ακριβώς μέθοδος καταλήγει σε εκτίμηση της αξίας την οποία θα είχαν οι σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες αν δεν υπήρχε καμία δεσπόζουσα επιχείρηση, όπως ζητεί η ACT. Αντιθέτως, ελλείψει καινοτομίας, αυτός καθ'αυτόν ο απόρρητος χαρακτήρας δεν αντιπροσωπεύει, για αυτόν προς τον οποίο παραχωρείται άδεια, άλλη αξία εκτός από τη στρατηγική, ενώ τα πάγια έξοδα για την ανάπτυξη δεν αποτελούν, κατά την άποψη της διορισθείσας από τη Microsoft συμβούλου PricewaterhouseCoopers, που διατυπώθηκε σε έκθεση της 24ης Αυγούστου 2006, ορθή βάση για την εκτίμηση της αξίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 145 Επομένως, η εφαρμογή των αρχών αξιολογήσεως WSPP ανταποκρίνεται αντικειμενικά και ανεξαρτήτως οποιασδήποτε συμφωνίας μεταξύ της Microsoft και των δυνητικών ανταγωνιστών της στην ανάγκη να εξακριβωθεί αν οι αμοιβές που ζητεί η Microsoft είναι εύλογες κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψεως 1008, σημείο ii, και του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 146 Το επιχείρημα της Microsoft ότι οι αρχές αξιολογήσεως WSPP μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνον από τους συμβαλλομένους σε τυχόν σύμβαση παραχωρήσεως άδειας, από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο και από το High Court of Justice, αποκλεισμένης της Επιτροπής, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, κανένα στοιχείο δεν εμποδίζει την Επιτροπή να εφαρμόσει τις επίμαχες αρχές εφόσον κρίνονται κατάλληλες για τη θέση σε εφαρμογή του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 147 Πάντως, το συμπέρασμα αυτό δεν προδικάζει την ορθή εφαρμογή των εν λόγω αρχών, εφαρμογή την οποία επίσης αμφισβητεί η Microsoft. Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η Microsoft δεν επικρίνει την εκτίμηση της Επιτροπής αναφορικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα μίας ή περισσότερων από τις 166 τεχνολογίες που θεωρήθηκαν μη καινοτόμες, αλλά αμφισβητεί την επιλογή των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαπίστωση της υπάρξεως καινοτομίας εν γένει.
- 148 Συναφώς, παρατηρείται καταρχάς ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 138 της προσβαλλομένης αποφάσεως, για την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις έννοιες του νέου και μη προφανούς χαρακτήρα, «έννοιες εδραιωμένες στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας». Από τη διατύπωση αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή προσέδωσε στις έννοιες του νέου και μη προφανούς χαρακτήρα το περιεχόμενο που αυτές έχουν στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 149 Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρείται ότι κατά την αιτιολογική σκέψη 138 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προσδιόρισε ως νέα μια τεχνολογία που δεν περιλαμβάνεται στη στάθμη της τεχνικής και ως μη προφανή μια τεχνολογία που δεν προκύπτει κατά τρόπο προφανή για έναν ειδικευμένο επαγγελματία. Οι ορισμοί αυτοί είναι αντίστοιχοι εκείνων του νέου χαρακτήρα και της εφευρετικής δραστηριότητας που περιλαμβάνονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 54 και το άρθρο 56 της Συμβάσεως για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, της 5ης Οκτωβρίου 1973, όπως αυτή τροποποιήθηκε. Καθόσον έγινε δεκτή η νομιμότητα της προσεγγίσεως που ακολούθησε η Επιτροπή και η οποία συνίσταται στην εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των τεχνολογιών της Microsoft (βλ. σκέψεις 133 έως 146 ανωτέρω), δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των οικείων τεχνολογιών αναφερόμενη στα συστατικά του στοιχεία, ήτοι στον νέο και μη προφανή χαρακτήρα των τεχνολογιών, του δεύτερου αυτού στοιχείου εμπίπτοντος στην έννοια της εφευρετικής δραστηριότητας. Πρέπει να προστεθεί ότι, συναφώς, η Microsoft, σε έγγραφό της με ημερομηνία 4 Μαΐου 2006, επιβεβαιώνει ότι η καινοτομία πρέπει να εκτιμάται με βάση τα κριτήρια του νέου και της εφευρετικής δραστηριότητας, αν και φρονεί ότι η εκτίμηση περί του

καινοτόμου χαρακτήρα δεν μπορεί να εκτοπίσει το δικαίωμα στο επιχειρηματικό απόρρητο. Σε έγγραφό της με ημερομηνία 31 Ιουλίου 2006 (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω), η Microsoft αναγνώρισε, εξάλλου, ότι το κριτήριο της καινοτομίας, ως «φίλτρο που συγκεντρώνει τη στρατηγική αξία», έχει την έννοια που του αποδίδεται στο δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και υπέβαλε τις σχετικές με τον καινοτόμο χαρακτήρα εκθέσεις της λαμβάνοντας υπόψη τον ορισμό αυτό.

- 150 Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Microsoft, η εκτίμηση, στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, του καινοτόμου χαρακτήρα των τεχνολογιών που αποτελούν το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως με αναφορά στο στοιχείο του νέου και της εφευρετικής δραστηριότητας δεν έχει ως αποτέλεσμα να αίρεται γενικώς η αξία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, των επιχειρηματικών απορρητών ή άλλων εμπιστευτικών πληροφοριών ούτε, κατά μείζονα λόγο, να επιβάλλει τον χαρακτήρα αυτό ως προϋπόθεση προκειμένου ένα προϊόν ή μια πληροφορία να καλύπτεται από ένα τέτοιο δικαίωμα ή να συνιστά επιχειρηματικό απόρρητο γενικώς. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, σκοπός μιας τέτοιας εκτιμήσεως είναι να καταστήσει δυνατή την εφαρμογή του άρθρου 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, το οποίο, υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 1003 και 1008, σημείο ii, της ίδιας αποφάσεως, απαγορεύει όπως, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταχρήσεως που διαπιστώθηκε, η αμοιβή που ζητεί η Microsoft αντιπροσωπεύει τη στρατηγική αξία των επίμαχων τεχνολογιών. Ο σκοπός αυτός προβλέπεται ρητώς στο πλαίσιο των αρχών αξιολογήσεως που θεσπίστηκαν κατόπιν των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Επιτροπής και της Microsoft (βλ. σκέψεις 25, 31 και 87 ανωτέρω).
- 151 Δεδομένου εξάλλου ότι η Microsoft δεν πρότεινε κάποιο περισσότερο ενδεδειγμένο περιεχόμενο για τις έννοιες του νέου και του μη προφανούς χαρακτήρα, βάσει του οποίου θα μπορούσε να αποκλειστεί επίσης το ενδεχόμενο οι οικείες τεχνολογίες να έχουν οποιαδήποτε στρατηγική αξία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επιχείρημά της δεν αποκαλύπτει την ύπαρξη σφάλματος το οποίο να επηρεάζει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που η Επιτροπή δήλωσε ότι χρησιμοποίησε τις έννοιες του νέου και του μη προφανούς.
- 152 Πρέπει να προστεθεί ότι, μολονότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμβάσεως για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, το ανώτατο συμβούλιο προσφυγών του ΕΓΔΕ φρονεί ότι η εκτίμηση του μη προφανούς χαρακτήρα πρέπει να πραγματοποιείται αποκλειστικώς σε σχέση με τεχνικού χαρακτήρα αξιώσεις που αφορούν προγράμματα που εφαρμόζονται με χρήση υπολογιστή (βλ., υπό την έννοια αυτή, γνώμη G 3/08, ΟJ ΟΕΒ [Επίσημη Εφημερίδα του ΕΓΔΕ] 2011, 1, σημείο 10.13 των αιτιολογικών σκέψεων), η Microsoft δεν υποστηρίζει ότι η εκτίμηση του μη προφανούς χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών είναι αδύνατο να γίνει σε πλαίσιο άλλο από το πλαίσιο της χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας, χωρίς προηγουμένως να εξεταστεί ο τεχνικός χαρακτήρας τους. Επιπροσθέτως, από νομικής απόψεως, η εξέταση του τεχνικού χαρακτήρα των αξιώσεων που αφορούν προγράμματα που εφαρμόζονται με χρήση υπολογιστή συνιστά προσέγγιση ιδιάζουσα στη διαδικασία χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας, λαμβανομένου υπόψη του χαρακτήρα των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών ως μη δυνάμενων να κατοχυρωθούν «αυτά καθεαυτά» με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (βλ., για παράδειγμα, άρθρο 52, παράγραφοι 2 και 3, της Συμβάσεως για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας).
- 153 Το επιχείρημα της Microsoft, ότι η Επιτροπή εφάρμοσε τα κριτήρια του νέου χαρακτήρα και της εφευρετικής δραστηριότητας κατά τρόπο ιδιαίτερα περιοριστικό και, επομένως, κατά τρόπο σχεδόν αντίθετο προς το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, με συνέπεια μόνον οι «πραγματικά πρωτοπόρες και εντελώς διαφορετικές από τη στάθμη της τεχνικής» τεχνολογίες να χαρακτηρίζονται καινοτόμες, η δε ύπαρξη αναφορών στη στάθμη της τεχνικής σχετιζομένων με ιδέες παρόμοιες γενικά προς αυτές που έθεσε σε εφαρμογή η Microsoft να ισοδυναμεί με απόδειξη του προφανούς των τεχνολογιών που καλύπτονται από την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 126 ανωτέρω), δεν μπορεί ομοίως να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, πέραν των γενικόλογων εκτιμήσεων, η Microsoft δεν προβάλλει κάποιο επιχείρημα το οποίο να θέτει υπό αμφισβήτηση τις συγκεκριμένες εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν όσον αφορά τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών και το οποίο να επιτρέπει στο Γενικό Δικαστήριο να εξακριβώσει το βάσιμο του οικείου επιχειρήματος.

- 154 Επιπλέον, δεδομένου ότι όλες οι τεχνολογίες που η Microsoft παρουσίασε ως καινοτόμες εξετάστηκαν μία προς μία και η Επιτροπή διατύπωσε εκτίμηση ως προς τον καινοτόμο χαρακτήρα καθεμιάς από αυτές, η Microsoft δεν μπορεί βάσιμα να υποστηρίξει ότι ο καινοτόμος χαρακτήρας των εν λόγω τεχνολογιών απορρίφθηκε συλλήβδην λόγω, δήθεν, κακής εφαρμογής των κριτηρίων του νέου χαρακτήρα και της εφευρετικής δραστηριότητας.
- 155 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την εκτίμηση των δήθεν καινοτόμων συνδυασμών τεχνολογιών, εκ των οποίων κάθε ένας συνδυασμός, εξεταζόμενος μεμονωμένα, δεν εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα. Συναφώς, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 146 έως 156 της προσβαλλομένης απόφασης, οι συνδυασμοί τεχνολογιών που η Microsoft προέβαλε εξετάστηκαν πράγματι αυτοί καθεαυτούς και δεν κρίθηκαν καινοτόμοι. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται στις σελίδες 1, 5, 8, 13, 21, 22, 29, 31, 34, 39, 61, 64 και 68 του συνημμένου στην προσβαλλόμενη απόφαση πίνακα, από τις οποίες προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέτασε έναν προς ένα τους 19 συνδυασμούς τεχνολογιών όσον αφορά τον καινοτόμο χαρακτήρα τους. Κατά τα εκτιθέμενα στις ανωτέρω σελίδες του οικείου πίνακα, σε συνδυασμό με τις σελίδες 4, 8, 14 έως 19, 28, 29, 39 έως 41, 43, 58, 66, 70, 111, 120 και 129 της από 8 Ιουλίου 2007 εκθέσεως του ανεξάρτητου εντολοδόχου και τις σελίδες 7, 73 και 78 της από 3 Μαρτίου 2007 εκθέσεως του ίδιου εντολοδόχου (βλ. σκέψη 52 ανωτέρω), η Microsoft δεν προσκόμισε, κατά τη διοικητική διαδικασία, λεπτομερή στοιχεία, αποδείξεις ή άλλα δικαιολογητικά από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ο καινοτόμος χαρακτήρας 18 εκ των 19 επίμαχων συνδυασμών τεχνολογιών. Στις εν λόγω εκθέσεις, εξάλλου, επισημαίνεται επίσης ότι οι τεχνολογίες που συνιστούν τους επίμαχους συνδυασμούς υπάγονται στη στάθμη της τεχνικής. Υπό τις συνθήκες αυτές, στη Microsoft εναπόκειτο να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που καθιστούσαν καινοτόμο τον συνδυασμό μη καινοτόμων τεχνολογιών, ο δε ανεξάρτητος εντολοδόχος και η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να υποθέσουν τους λόγους στους οποίους η Microsoft επιθυμούσε να στηρίξει την εν λόγω καινοτομία.
- 156 Επιπροσθέτως, όπως προκύπτει από τη σελίδα 7 του συνημμένου στην προσβαλλόμενη απόφαση πίνακα, η Επιτροπή επικύρωσε την εκτίμηση του ανεξάρτητου εντολοδόχου που παρατίθεται στη σελίδα 32 της από 8 Ιουλίου 2007 εκθέσεώς του, με την οποία αναγνωρίζει τον καινοτόμο χαρακτήρα της τεχνολογίας «Referral Management» που συνίσταται σε ένα νέο συνδυασμό διαφόρων μετρικών στο πλαίσιο ενός σύνθετου αλγορίθμου.
- 157 Στο πλαίσιο της προσφυγής της, η Microsoft δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα προκειμένου να αποδείξει ότι η εκτίμηση της Επιτροπής αναφορικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα ενός ή περισσότερων εκ των συνδυασμών αυτών τεχνολογιών, η οποία στηρίζεται στις εκθέσεις του ανεξάρτητου εντολοδόχου, ενέχει συγκεκριμένα σφάλματα. Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 153 ανωτέρω, τα γενικόλογα επιχειρήματα περί του δήθεν αποσπασματικού χαρακτήρα της προσεγγίσεως που υιοθέτησε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθούν ελλείψει αναφοράς σε συγκεκριμένα στοιχεία θεμελιώνοντα το βάσιμό τους.
- 158 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η Microsoft με την απάντησή της σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου κατά τα οποία αυτή ανέφερε, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι ο καινοτόμος χαρακτήρας των τεχνολογιών που εμπίπτουν στα πρωτόκολλα «File Replication Service» και «Directory Replication Service» έπρεπε να εκτιμηθεί στο «επίπεδο» των εν λόγω πρωτοκόλλων, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τις σελίδες 13, 21 και 22 του συνημμένου στην προσβαλλόμενη απόφαση πίνακα, η Επιτροπή, στο πλαίσιο των εν λόγω πρωτοκόλλων, εξέτασε τον καινοτόμο χαρακτήρα επτά συνδυασμών τεχνολογιών. Εντούτοις, από τα επιχειρήματα της Microsoft δεν προκύπτουν οι λόγοι για τους οποίους η ως άνω εξέταση δεν λάμβανε υπόψη τις αξιώσεις καινοτομίας που αυτή είχε προβάλει ούτε οι ειδικοί λόγοι για τους οποίους απαιτούνταν διαφορετική εξέταση.
- 159 Επομένως, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Microsoft (βλ. σκέψη 130 ανωτέρω), η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε «θεμελιώδη πλάνη» επηρεάζουσα το σύνολο της αναλύσεώς της, ανεξαρτήτως συγκεκριμένων παραδειγμάτων τέτοιας πεπλανημένης εκτιμήσεως.

- 160 Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft ότι η μη προβολή αντιρρήσεων εκ μέρους της Επιτροπής όσον αφορά την είσπραξη αμοιβής για τις άδειες που χορηγούνται στο πλαίσιο άλλων συμβάσεων πλην της συμβάσεως No Patent υποδηλώνει την ύπαρξη καινοτομίας σε λιγότερο «ειδικά» επίπεδα, δεδομένου ότι ο τεχνικός φάκελος είναι ίδιος στο πλαίσιο όλων των συμβάσεων WSPP, αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 132 και 162 έως 164 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δέχθηκε τη δυνατότητα της Microsoft να εισπράττει μη συμβολική αμοιβή για άλλες συμβάσεις πλην της συμβάσεως No Patent, στο μέτρο που οι επίμαχες συμβάσεις καταλήγουν στη χορήγηση αδειών οι οποίες αφορούν διπλώματα ευρεσιτεχνίας που καλύπτουν την περιλαμβανόμενη στον τεχνικό φάκελο τεχνολογία, και τούτο χωρίς να θίγεται το κύρος των επίμαχων διπλωμάτων. Όπως επισημαίνεται, όμως, στη σκέψη 121 ανωτέρω, η έννοια «Microsoft licensed intellectual property» περιλαμβάνει, στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent, το «know-how», τα βιομηχανικά απόρρητα, τα επιχειρηματικά απόρρητα, τις πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ρητώς αποκλεισμένου οποιουδήποτε δικαιώματος κατοχυρωμένου με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή για το οποίο εκκρεμεί η εξέταση αιτήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας.
- 161 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Microsoft δεν κατόρθωσε να θέσει υπό αμφισβήτηση τα συμπεράσματα της Επιτροπής όσον αφορά την έλλειψη καινοτόμου χαρακτήρα των τεχνολογιών και των συνδυασμών τεχνολογιών. Εν πάση περιπτώσει, η γενική παραπομπή σε στοιχεία υποβληθέντα κατά τη διοικητική διαδικασία, από τα οποία προκύπτουν τα σφάλματα της Επιτροπής συναφώς (βλ. σκέψη 128 ανωτέρω), δεν αρκεί, προδήλως, προς τούτο.
- 162 Όσον αφορά την αιτίαση της Microsoft που αντλείται από προβαλλόμενη έλλειψη αιτιολογίας αναφορικά με την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών (βλ. σκέψη 129 ανωτέρω), από την παρατιθέμενη στη σκέψη 99 ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή υποχρεούται να εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι κάθε τεχνολογία είναι ή δεν είναι καινοτόμος. Η απαίτηση αυτή δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή οφείλει να εκθέτει, πέραν των στοιχείων στα οποία στηρίζει την εκτίμησή της, και τους λόγους για τους οποίους στοιχεία ή επιχειρήματα τα οποία εκτέθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμά της. Το ζήτημα αν, υπό το πρίσμα των στοιχείων ή επιχειρημάτων αυτών, πρέπει να αναιρεθούν τα συμπεράσματα της Επιτροπής εντάσσεται στην εξέταση του βασίμου της προσβαλλομένης αποφάσεως, η δε Microsoft είναι ελεύθερη να επικαλεστεί τα εν λόγω στοιχεία και επιχειρήματα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και στη βάση αυτή να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 163 Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft ότι η Επιτροπή και ο ανεξάρτητος εντολοδόχος εξέτασαν τον καινοτόμο χαρακτήρα των επίμαχων τεχνολογιών λαμβάνοντας υπόψη τη στάθμη της τεχνικής το 2007 και όχι κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η Microsoft ζήτησε τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας (βλ. σκέψη 129 ανωτέρω), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι είναι αβάσιμο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την υποσημείωση 149 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τόσο η Επιτροπή όσο και ο ανεξάρτητος εντολοδόχος έλαβαν υπόψη την ημερομηνία που ζητήθηκε από τη Microsoft. Η τελευταία, όμως, δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση την οικεία εκτίμηση ούτε αναφέρει συγκεκριμένες περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων η αναφορά στη στάθμη της τεχνικής είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας που κάθε φορά ζητήθηκε από τη Microsoft.
- 164 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράνομη χρησιμοποίηση των εκθέσεων του ανεξάρτητου εντολοδόχου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 165 Κατά τη Microsoft, η ακύρωση του άρθρου 7 της αποφάσεως του 2004 με την απόφαση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, συνεπάγεται τον παράνομο χαρακτήρα του συνόλου των ενεργειών του ανεξάρτητου εντολοδόχου, όπως της αιτήσεως παροχής και της παραλαβής εγγράφων και λοιπών

στοιχείων προερχομένων απευθείας από τη Microsoft καθώς και της προετοιμασίας των εκθέσεων βάσει αυτών των εγγράφων και στοιχείων. Εν προκειμένω, ωστόσο, η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση εξ ολοκλήρου επί των εκθέσεων που συνέταξε ο ανεξάρτητος εντολοδόχος, ο οποίος έλαβε τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία δυνάμει παράνομης εξουσιοδότησεως. Επομένως, η Επιτροπή δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωση με την απόφαση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω.

- 166 Ανεξαρτήτως του αν ο ανεξάρτητος εντολοδόχος έκανε χρήση των εξουσιών που παρανόμως του ανατέθηκαν, η απόφαση της 28ης Ιουλίου 2005 (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω) στηρίχθηκε αναμφίβολα στην εξουσιοδότηση την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε παράνομη, με συνέπεια ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να στηρίξει την προσβαλλόμενη απόφαση επί της εν λόγω εκθέσεως.
- 167 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα ερωτήματα αν η Microsoft υποχρεούνταν να ανταποκριθεί στα αιτήματα του ανεξάρτητου εντολοδόχου και αν η Επιτροπή νομίμως απέκτησε πρόσβαση στις επίμαχες πληροφορίες από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο ή τη Microsoft στερούνται σημασίας, δεδομένου ότι ο ανεξάρτητος εντολοδόχος ενήργησε στο πλαίσιο των εξουσιών που του ανέθεσε η Επιτροπή.
- 168 Τέλος, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει και από το παράρτημα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ΤΑΕUS δεν ανέλαβε να εκτελέσει τα ίδια καθήκοντα με αυτά του ανεξάρτητου εντολοδόχου, η παρέμβασή της είναι αλυσιτελής στο πλαίσιο αυτό.
- 169 Η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες προς στήριξη των αιτημάτων της αμφισβητούν το βάσιμο του οικείου λόγου ακυρώσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 170 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 7 της αποφάσεως του 2004 ακυρώθηκε στο μέτρο που υποχρεώνει τη Microsoft να υποβάλει πρόταση για την καθιέρωση μηχανισμού ο οποίος θα περιλαμβάνει τον ορισμό ανεξάρτητου εντολοδόχου με εξουσίες προσβάσεως, ανεξαρτήτως της Επιτροπής, στη συνδρομή, στις πληροφορίες, στα έγγραφα, στις εγκαταστάσεις και στο προσωπικό της Microsoft, καθώς και στον «πηγαίο κώδικα» των κρίσιμων προϊόντων της Microsoft (βλ. σκέψη 18 ανωτέρω).
- 171 Επιπροσθέτως, από τις σκέψεις 1268 και 1271 της αποφάσεως Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, προκύπτει ότι τα δικαιώματα που παρασχέθηκαν στον ανεξάρτητο εντολοδόχο και περιγράφονται στη σκέψη 170 ανωτέρω βαίνουν πέραν εκείνων της περιπτώσεως κατά την οποία η Επιτροπή διορίζει πραγματογνώμονα της επιλογής της, δεδομένου ότι το άρθρο 7 της αποφάσεως του 2004 παρέχει στον ανεξάρτητο εντολοδόχο εξουσίες τις οποίες μόνον η Επιτροπή μπορούσε να ασκήσει.
- 172 Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Microsoft, το γεγονός ότι η αιτιολογική σκέψη 33 και το άρθρο 3.2 της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2005 (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω) στηρίζονται στις επίμαχες εξουσίες του ανεξάρτητου εντολοδόχου είναι άνευ σημασίας, δεδομένου, επιπλέον, ότι το γεγονός αυτό θα επηρέαζε τη νομιμότητα της εν λόγω αποφάσεως που απευθύνθηκε στη Microsoft και κατά της οποίας η τελευταία δεν άσκησε προσφυγή.
- 173 Όσον αφορά το ζήτημα αν ο ανεξάρτητος εντολοδόχος απηύθυνε κάποια αίτηση στη Microsoft κατά το άρθρο 3.2 της από 28 Ιουλίου 2005 αποφάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο εντολοδόχος δεν έκανε χρήση της σχετικής εξουσίας ούτε καν χρησιμοποίησε, για τη σύνταξη της εκθέσεώς του, τον πηγαίο κώδικα που έλαβε από τη Microsoft. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οποιαδήποτε επικοινωνία μεταξύ της Microsoft και του ανεξάρτητου εντολοδόχου πραγματοποιήθηκε οικειοθελώς σύμφωνα με το άρθρο 4.1 της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2005.
- 174 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι κατά το άρθρο 3.2 της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2005, ο ανεξάρτητος εντολοδόχος μπορεί ιδίως να ζητήσει να λάβει πληροφορίες από τη Microsoft. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 4.1 της ίδιας αποφάσεως, η Microsoft είναι ελεύθερη να απαντήσει στις αιτήσεις

που υποβάλλει ο ανεξάρτητος εντολοδόχος, ενώ η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματος να ασκήσει τις αρμοδιότητές της δυνάμει του κανονισμού 1/2003 σε περίπτωση που δεν δοθεί οικειοθελώς απάντηση.

- 175 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3.2 της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2005, σε συνδυασμό με το άρθρο της 4.1, δεν επηρεάζεται από τη μερική ακύρωση του άρθρου 7 της αποφάσεως του 2004 με το σημείο 1, πρώτη περίπτωση, του διατακτικού της αποφάσεως Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές παρέχουν στον ανεξάρτητο εντολοδόχο μόνον τη δυνατότητα να έρθει σε απευθείας επαφή με τη Microsoft προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή του, χωρίς να του παρέχουν την εξουσία να λάβει αναγκαστικά μέτρα, δεδομένου ότι αυτός ο τρόπος δράσης αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο της Επιτροπής.
- 176 Επιπροσθέτως, δεν αμφισβητείται ότι, εν προκειμένω, οι παρασχεθείσες από τη Microsoft πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν από τον ανεξάρτητο εντολοδόχο για τη σύνταξη εκθέσεων, βάσει των οποίων η Επιτροπή διατύπωσε τις εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 177 Επισημαίνεται εξάλλου ότι η Επιτροπή επέλεξε το μόνο μέσο που καθιστούσε δυνατή τη διευθέτηση της κατάστασης κατά τρόπο σύμφωνο με την απόφαση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, στο πλαίσιο του άρθρου 233 ΕΚ, ήτοι ζήτησε από τη Microsoft, δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, να της γνωστοποιήσει όλα τα έγγραφα και λοιπά στοιχεία στα οποία ο ανεξάρτητος εντολοδόχος είχε απευθείας πρόσβαση.
- 178 Επομένως, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 179 Η Microsoft υποστηρίζει ότι η αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων την 1η Μαρτίου 2007, ήτοι επτά μήνες πριν τη λήξη της περιόδου την οποία η Επιτροπή έλαβε υπόψη προκειμένου να αποδείξει τη μη συμμόρφωση με το άρθρο 5 της αποφάσεως του 2004 (22 Οκτωβρίου 2007), εμπόδισε τη Microsoft να εκθέσει την άποψή της ως προς το σύνολο των επιβαρυντικών γι' αυτή στοιχείων. Συγκεκριμένα, τόσο η ανακοίνωση των αιτιάσεων όσο και το έγγραφο που περιλάμβανε έκθεση των πραγματικών περιστατικών περιείχαν απλώς προκαταρκτικές εκτιμήσεις κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο δ', της αποφάσεως του 2004 και δεν παρείχαν τη δυνατότητα στη Microsoft να διατυπώσει την άποψή της ως προς το σύνολο των πραγματικών περιστατικών που ελήφθησαν υπόψη για την επιβολή της χρηματικής ποινής, η οποία επιδιώκει σκοπούς διαφορετικούς εκείνων ενός προστίμου. Στο πλαίσιο αυτό, η Microsoft δεν μπόρεσε να λάβει θέση επί του περιορισμού του αντικειμένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία επικεντρώθηκε στη συμμόρφωση μόνο με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υπό το πρίσμα αποκλειστικά της συμβάσεως No Patent και από την οποία αποκαλύφθηκε ότι η Επιτροπή δέχθηκε τον καινοτόμο χαρακτήρα τριών επιπλέον τεχνολογιών σε σχέση με την άποψη που είχε εκφράσει με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Τα γεγονότα αυτά είναι ουσιώδη υπό το πρίσμα του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003. Επιπροσθέτως, η Microsoft δεν μπόρεσε να προβάλει ότι η συμμόρφωσή της προς τις επιβληθείσες με την απόφαση του 2005 υποχρεώσεις θα έπρεπε να οδηγήσει σε σημαντική μείωση του ποσού της χρηματικής ποινής ούτε να αναφερθεί στη διάρκεια της περιόδου που ορίστηκε από την Επιτροπή. Τέλος, η Microsoft στερήθηκε τη δυνατότητα να επισημάνει την εκ μέρους της Επιτροπής εσφαλμένη εκτίμηση ορισμένων πραγματικών περιστατικών, όπως ο υπολογισμός της χρηματικής ποινής μέχρι τις 22 Οκτωβρίου 2007, ενώ η Microsoft είχε υποβάλει την πρόταση που θεωρήθηκε εύλογη στις 9 Οκτωβρίου 2007.
- 180 Με τον τρόπο αυτό, εξάλλου, η Επιτροπή δεν απέδωσε τη δέουσα σημασία στον ρόλο της συμβουλευτικής επιτροπής συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων, της οποίας τη γνώμη οφείλει να ζητεί δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού 1/2003.

181 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

182 Κατά τη νομολογία, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να εκθέτει τις αιτιάσεις κατά τρόπο αρκούντως σαφή, έστω και συνοπτικό, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να είναι σε θέση να αντιληφθούν για ποιες ενέργειες τους επέκρινε η Επιτροπή. Υπ' αυτήν και μόνον την προϋπόθεση μπορεί να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση αιτιάσεων μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία την οποία της αναθέτουν οι κοινοτικοί κανονισμοί και η οποία συνίσταται στην παροχή όλων των αναγκαίων στοιχείων στις επιχειρήσεις, ώστε να μπορέσουν να αμυνθούν προσηκόντως πριν η Επιτροπή εκδώσει οριστική απόφαση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2006, T-15/02, BASF κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-497, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

183 Η ως άνω απαίτηση ικανοποιείται οσάκις η απόφαση δεν περιέχει κατηγορίες κατά των ενδιαφερομένων για παραβάσεις διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στην έκθεση των αιτιάσεων και λαμβάνει υπόψη μόνον τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις (βλ. απόφαση BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 182 ανωτέρω, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

184 Επιπλέον, η ανακοίνωση των αιτιάσεων συνιστά διαδικαστικά πράξη προπαρασκευαστική σε σχέση με την απόφαση που συνιστά την κατάληξη της διοικητικής διαδικασίας. Κατά συνέπεια, μέχρι την έκδοση τελικής αποφάσεως, η Επιτροπή μπορεί, ενόψει ιδίως των γραπτών ή προφορικών παρατηρήσεων των μερών, είτε να εγκαταλείψει ορισμένες ή ακόμη και όλες τις αιτιάσεις που αρχικά διατύπωσε κατ' αυτών και να μεταβάλει έτσι τη θέση της υπέρ των ως άνω μερών είτε, αντιθέτως, να αποφασίσει να προσθέσει νέες αιτιάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι θα παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να διατυπώσουν συναφώς την άποψή τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψεις 114 και 115).

185 Όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας ως προς την επιβολή προστίμων, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, αν η Επιτροπή αναφέρει ρητώς, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι πρόκειται να εξετάσει αν πρέπει να επιβάλει πρόστιμα στις οικείες επιχειρήσεις και αν αναφέρει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία που μπορούν να επισύρουν πρόστιμο, όπως είναι η σοβαρότητα και η διάρκεια της υποτιθέμενης παραβάσεως και το γεγονός ότι αυτή διεπράχθη «εκ προθέσεως ή εξ αμελείας», πληροί την υποχρέωσή της σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, παρέχει στις επιχειρήσεις τα αναγκαία στοιχεία για να αμυνθούν όχι μόνον έναντι της διαπιστώσεως της παραβάσεως, αλλά και έναντι της επιβολής προστίμου (βλ. απόφαση BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 182 ανωτέρω, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

186 Τέλος, όταν η Επιτροπή εκθέτει, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων ή με οποιοδήποτε μεταγενέστερο έγγραφο το οποίο σκοπεί να παράσχει στις κατηγορούμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να λάβουν πράγματι γνώση των συμπεριφορών που τους προσάπτονται, ότι η παράβαση δεν έχει παύσει ακόμη, μπορεί να λάβει υπόψη, για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου, το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της εκδόσεως της αποφάσεως που περατώνει τη διαδικασία υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνει υπόψη μόνον τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψεις 575 και 576).

187 Για τους εκτιθέμενους στη σκέψη 94 ανωτέρω λόγους, τα ανωτέρω εφαρμόζονται πλήρως και στο πλαίσιο των χρηματικών ποινών που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 24 του κανονισμού 1/2003. Επιπλέον, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Microsoft, η ανακοίνωση των αιτιάσεων και το έγγραφο

που περιλαμβάνει έκθεση των πραγματικών περιστατικών είναι ανακοινώσεις κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003 και όχι προκαταρκτικές εκτιμήσεις κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο δ', της αποφάσεως του 2004 (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω).

- 188 Εν προκειμένω, από τα σημεία 267 και 276 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε ότι η συμπεριφορά της Microsoft, κατά την 1η Μαρτίου 2007, δεν ήταν σύμφωνη με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 και πρότεινε τον οριστικό καθορισμό χρηματικής ποινής η οποία να καλύπτει το διάστημα από τις 16 Δεκεμβρίου 2005 μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της οριστικής αποφάσεως.
- 189 Εξάλλου από την τρίτη παράγραφο του εγγράφου που περιλαμβάνει έκθεση των πραγματικών περιστατικών καθώς και από το σημείο 54 του παραρτήματος I του εγγράφου αυτού προκύπτει ότι η Επιτροπή φρονούσε ότι οι αιτιάσεις που διατύπωσε εξακολουθούσαν να ισχύουν υπό το πρίσμα του πίνακα αμοιβών που υποβλήθηκε την 21η Μαΐου 2007 (βλ. σκέψεις 24 και 33 ανωτέρω).
- 190 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που η συμπεριφορά η οποία προσάπτεται στη Microsoft με την προσβαλλομένη απόφαση δεν διαφέρει από τη συμπεριφορά που περιγράφεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στο έγγραφο που περιλαμβάνει έκθεση των πραγματικών περιστατικών, δεν υφίσταται συναφώς προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της Microsoft.
- 191 Όσον αφορά το γεγονός ότι η Επιτροπή περιόρισε το αντικείμενο της έρευνάς της στη σύμβαση No Patent και δέχθηκε, σε χρόνο μεταγενέστερο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, τον καινοτόμο χαρακτήρα επτά τεχνολογιών, αρκεί να υπομνησθεί ότι κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ανακοίνωση συμπληρωματικών αιτιάσεων προς τους ενδιαφερομένους καθίσταται αναγκαία μόνο στην περίπτωση που το αποτέλεσμα των ερευνών οδηγεί την Επιτροπή στον καταλογισμό νέων πραγματικών περιστατικών στις επιχειρήσεις ή στην αισθητή τροποποίηση των στοιχείων που αποδεικνύουν τις αμφισβητούμενες παραβάσεις και όχι όταν η Επιτροπή επιτελεί το καθήκον της περί άρσεως των αιτιάσεων που, ενόψει των απαντήσεων στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αποδείχθηκαν αβάσιμες (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψεις 67 και 192).
- 192 Όσον αφορά την εσφαλμένη εκτίμηση ως προς τα πραγματικά περιστατικά, την οποία η Microsoft στερήθηκε την ευκαιρία να επισημάνει στην Επιτροπή (βλ. σκέψη 179 στο τέλος ανωτέρω), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τέτοια εσφαλμένη εκτίμηση ουδέποτε πραγματοποιήθηκε. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της υποχρεώσεως της Microsoft να προτείνει εύλογες αμοιβές στους δυνητικούς αντισυμβαλλομένους της (βλ. σκέψη 114 ανωτέρω), μόνον η πραγματική πρόταση τέτοιων αμοιβών θα έθετε τέρμα στην παράβαση, δεδομένου ότι η απλή γνωστοποίηση των αμοιβών στην Επιτροπή, για την εκτίμηση του εύλογου ύψους τους, δεν ανταποκρίνεται στις κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεις.
- 193 Τέλος, από έγγραφο με ημερομηνία 15 Νοεμβρίου 2007 προκύπτει ότι η επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων έλαβε την ανακοίνωση των αιτιάσεων, το έγγραφο που περιλάμβανε έκθεση των πραγματικών περιστατικών και τις απαντήσεις της Microsoft στα ως άνω έγγραφα, οπότε μπόρεσε να λάβει γνώση των προσαπτομένων στη Microsoft πραγματικών περιστατικών.
- 194 Επομένως, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη νομικής βάσεως για την επιβολή χρηματικής ποινής καθώς και από τον υπερβολικό και δυσανάλογο χαρακτήρα της ποινής αυτής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 195 Η Microsoft υποστηρίζει, πρώτον, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να της επιβάλει πρόστιμο, χωρίς προηγουμένως να έχει καθορίσει με ακρίβεια τη συμπεριφορά την οποία αυτή όφειλε να υιοθετήσει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση του 2004. Επιπλέον, η Microsoft υποστηρίζει ότι δεν

ήταν δυνατό να θεωρηθεί ότι υποχρεούνταν σε συμμόρφωση με το άρθρο 5, στοιχείο α', της εν λόγω αποφάσεως πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας που περιγράφεται στο στοιχείο δ' της ίδιας διατάξεως.

- ¹⁹⁶ Δεύτερον, η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, προσήψε στη Microsoft μη συμμόρφωση μόνο σε σχέση με τις αμοιβές που αφορούσαν τη σύμβαση No Patent και προτάθηκαν ως βάση για τις διαπραγματεύσεις. Όμως, θα ήταν παράλογο να δοθεί αυξημένη βαρύτητα σε μια σύμβαση WSPP, όταν όλες οι συμβάσεις θεωρήθηκε ότι κάλυπταν πληροφορίες αναγκαίες για τους ανταγωνιστές της Microsoft.
- ¹⁹⁷ Τρίτον, από την απόφαση του 2006 προκύπτει ότι η Επιτροπή συνέδεσε το 75 % της ανώτατης χρηματικής ποινής με την υποχρέωση της Microsoft να υποβάλει πλήρες και ακριβές κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών και το 25 % της χρηματικής ποινής με την υποχρέωση της Microsoft να προτείνει εύλογες και μη εισάγουσες διακρίσεις αμοιβές. Εν προκειμένω, όμως, επιβάλλοντας το 60 % της ανώτατης χρηματικής ποινής για την παραβίαση του πρώτου σκέλους της δεύτερης από τις προαναφερθείσες υποχρεώσεις, η Επιτροπή παρεξέκλινε ανεξήγητα από την αρχική στάθμιση παραβιάζοντας με τον τρόπο αυτό την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν διευκρίνισε τη μέθοδο υπολογισμού της ημερήσιας χρηματικής ποινής ούτε τις αρχές βάσει των οποίων υπολόγισε τις μειώσεις, με συνέπεια η προσβαλλόμενη απόφαση να στερείται αιτιολογίας συναφώς. Επομένως, η Επιτροπή δεν προέβη, στην πραγματικότητα, σε συνεκτική στάθμιση των διαφόρων μορφών μη συμμορφώσεως αναλόγως της βαρύτητάς τους.
- ¹⁹⁸ Τέταρτον, η Microsoft υπογραμμίζει ότι από τις 488 ημέρες που καλύπτει το πρόστιμο 306 αφιερώθηκαν στην εκ μέρους της Επιτροπής αξιολόγηση των προτάσεων της Microsoft, γεγονός το οποίο δημιουργεί αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον τα μέτρα που η Microsoft όφειλε να λάβει ήταν προφανή και αποτελεί απόδειξη του ανεπιεικούς χαρακτήρα της επιβληθείσας χρηματικής ποινής.
- ¹⁹⁹ Πέμπτον, η Microsoft, υποστηριζόμενη από την ACT, επαναλαμβάνει ότι, λαμβανομένης υπόψη της αρνήσεως της Επιτροπής να της παράσχει ουσιαστική συνδρομή, με το να διευκρινίσει το ενδεχόμενο ποσό αμοιβής, αυτή έλαβε όλα τα μέτρα που μπορούσε να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση του 2004.
- ²⁰⁰ Έκτον, η Microsoft υποστηρίζει ότι η χρηματική ποινή ισοδυναμούσε με το τεσσαρακονταπλάσιο της αμοιβής που αυτή θα δικαιούνταν αν το σύνολο των ανταγωνιστών της είχαν συνάψει συμβάσεις No Patent έναντι των αμοιβών που κρίθηκαν υπερβολικά υψηλές από την Επιτροπή και ότι ξεπερνούσε κατά πολύ όλα τα πρόστιμα που είχαν επιβληθεί προσφάτως για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- ²⁰¹ Έβδομον, η Microsoft υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι αυτή συμμορφώθηκε τελικώς με την απόφαση του 2004 και ότι δεν προέβη, επ' αυτής της βάσεως, σε μείωση του ποσού της χρηματικής ποινής κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.
- ²⁰² Όγδοον και τελευταίο, η Microsoft επαναλαμβάνει ότι η περίοδος της μη συμμορφώσεως έληξε στις 9 Οκτωβρίου 2007 (βλ. σκέψη 179 ανωτέρω).
- ²⁰³ Η Επιτροπή αναφέρει ότι, για το διάστημα των 488 ημερών το οποίο καλύπτει η προσβαλλόμενη απόφαση, η χρηματική ποινή θα μπορούσε να ανέλθει σε 1,423 δισεκατομμύρια ευρώ. Δεδομένου όμως ότι, πρώτον, ο πίνακας αμοιβών που η Microsoft υιοθέτησε στις 22 Οκτωβρίου 2007 δεν δημιουργεί αμφιβολίες όσον αφορά το εύλογο ύψος των περιεχόμενων σε αυτόν αμοιβών, δεύτερον, ότι η Microsoft, από την 21η Μαΐου 2007, εφάρμοσε ουσιαστικά χαμηλότερες αμοιβές και, τρίτον, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά μόνον τη σύμβαση No Patent, η επιβληθείσα χρηματική ποινή αντιπροσωπεύει περίπου ποσοστό 63 % της ανώτατης χρηματικής ποινής. Πάντως, η μείωση καλύπτει μεν και το διάστημα πριν από την 21η Μαΐου 2007, αλλά δεν μπορεί να επεκταθεί σε ολόκληρη την

οικεία περίοδο. Η χρηματική ποινή αναλύεται σε 2 εκατομμύρια ευρώ ανά ημέρα για το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου 2006 και 20ής Μαΐου 2007 και σε 1,5 εκατομμύρια ευρώ ανά ημέρα για το διάστημα μεταξύ 21ης Μαΐου και 21ης Οκτωβρίου 2007. Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 253 ΕΚ δεν επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να παραθέσει στην απόφασή της τα σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων αριθμητικά στοιχεία, ο ίδιος δε κανόνας έχει εφαρμογή και όσον αφορά τις χρηματικές ποινές. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι αιτιολογικές σκέψεις 281 έως 299 της προσβαλλομένης αποφάσεως παρέχουν επαρκή αιτιολογία συναφώς.

- 204 Τέλος, η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες προς στήριξη των αιτημάτων της αμφισβητούν το βάσιμο των επιχειρημάτων της Microsoft.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 205 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το πρώτο επιχείρημα της Microsoft που εκτίθεται στη σκέψη 195 ανωτέρω συγχέεται με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως και πρέπει, επομένως, να απορριφθεί για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 82 έως 97 ανωτέρω. Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται σε συμμόρφωση με το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004, πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας που περιγράφεται στο άρθρο 5, στοιχείο δ', της ίδιας αποφάσεως, αρκεί να υπομνησθεί ότι η άποψη αυτή θα παρείχε στη Microsoft το δικαίωμα να αρνηθεί την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως. Συγκεκριμένα, θα αρκούσε να μην τηρήσει η Microsoft την υποχρέωση, σαφώς διακριτή εξάλλου, που υπέχει από το άρθρο 5, στοιχείο δ', της αποφάσεως του 2004, για να καταστούν ανεκτέλεστες οι διατάξεις του άρθρου 5, στοιχείο α'.
- 206 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της Microsoft που αναφέρονται στην εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, επισημαίνονται τα ακόλουθα.
- 207 Ως προς το επιχείρημα της Microsoft που εκτίθεται στη σκέψη 196 ανωτέρω, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή έλαβε δεόντως υπόψη τον περιορισμό του αντικειμένου της έρευνάς της, καθορίζοντας το ποσό της χρηματικής ποινής σε επίπεδο σαφώς χαμηλότερο του ορισθέντος με την απόφαση του 2006 (βλ. σκέψη 203 ανωτέρω).
- 208 Επιπροσθέτως, όπως επισήμαναν η Επιτροπή και η SIIA, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της συμβάσεως No Patent σε περιπτώσεις στις οποίες οι δυνητικοί αντισυμβαλλόμενοι της Microsoft δεν επιθυμούν να αποκτήσουν άδειες που να αφορούν διπλώματα ευρεσιτεχνίας, κανένα στοιχείο δεν εμποδίζει το οριστικό ποσό της χρηματικής ποινής να καθοριστεί στο επίπεδο που επιβλήθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 209 Συναφώς, και μολοντί η Microsoft δεν προβάλλει το επιχείρημα αυτό προς στήριξη, ιδίως, του αιτήματός της για μείωση του ποσού της χρηματικής ποινής από το Γενικό Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε τη δυνατότητα της Microsoft να προτείνει τη σύμβαση No Patent μόνο στους δικαιούχους αδειών που είχαν ήδη λάβει άδεια για ορισμένες κατοχυρωμένες με διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες.
- 210 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις παραγράφους 28, 29 και 38 έως 41 ενός εγγράφου της Επιτροπής με ημερομηνία 17 Μαρτίου 2005, η Επιτροπή επισήμανε στη Microsoft ότι διάφοροι δυνητικοί δικαιούχοι της αποφάσεως του 2004 φρονούσαν ότι δεν χρειαζόντουσαν άδειες για κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες της Microsoft, προκειμένου να αναπτύξουν λειτουργικά συστήματα για διακομιστές ομάδας εργασίας συμβατά με τα λειτουργικά συστήματα για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη της Microsoft. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή απέρριψε την πρόταση της Microsoft περί ενός μόνον τύπου αδείας καλύπτουσας τόσο κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όσο και μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες, δεδομένου ότι μια τέτοια δέσμευση δεν δικαιολογούνταν αντικειμενικά και ότι η Microsoft μπορούσε ανά πάσα στιγμή να στραφεί, ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων, κατά των δικαιούχων αδειών για μη

κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες, σε περίπτωση που αυτοί έκαναν χρήση των αδειών κατά τρόπο που να παραβιάζει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Microsoft, ως προς τα οποία αυτοί δεν είχαν λάβει άδεια.

- 211 Στο ίδιο πλαίσιο, με έγγραφο της 18^{ης} Απριλίου 2005, η Επιτροπή πρότεινε μεταξύ άλλων στη Microsoft ένα σχέδιο συμβάσεως No Patent της οποίας η σύναψη να είναι δυνατή χωρίς να απαιτείται προηγούμενη άδεια για κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες, υπό τη ρητή επιφύλαξη των δικαιωμάτων της Microsoft που απορρέουν από τα κατά την προαναφερθείσα έννοια διπλώματά της ευρεσιτεχνίας. Επιπλέον, απαντώντας σε ένα έγγραφο της Microsoft με ημερομηνία 2 Μαΐου 2005, η Επιτροπή επανέλαβε, με έγγραφο της 28ης Ιουνίου 2005, ότι, προκειμένου να αποφευχθούν οι «υποχρεωτικές άδειες» για κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες στις οποίες οι ανταγωνιστές της Microsoft δεν επιθυμούν να αποκτήσουν πρόσβαση, η Microsoft όφειλε να παράσχει τη δυνατότητα συνάψεως συμβάσεως για μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες, υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της ευρεσιτεχνίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, στους ενδιαφερόμενους εναπόκειτο να επιλέξουν τις κατοχυρωμένες ή μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες τις οποίες θεωρούσαν αναγκαίες για την ανάπτυξη των προϊόντων τους. Στο πλαίσιο αυτό, με το ίδιο έγγραφο, η Επιτροπή απέρριψε την προταθείσα από τη Microsoft εκδοχή του άρθρου 2.4, στοιχείο b, του σχεδίου συμβάσεως No Patent της 7ης Ιουνίου 2005, που προέβλεπε ότι μόνον οι δικαιούχοι άδειας αφορώσας αξιώσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τα οποία «κατ' ανάγκην παραβιάζονται» με την εφαρμογή μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνολογιών που περιλαμβάνονται στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες μπορούσαν να συνάψουν την εν λόγω σύμβαση.
- 212 Με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2005, η Microsoft πρότεινε μεταξύ άλλων να συμπεριληφθεί στη σύμβαση No Patent μια φράση κατά την οποία, οσάκις καμία «αναγκαία αξίωση» δεν αφορά τα μη κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στοιχεία ως προς τα οποία ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να αποκτήσει άδεια, αυτός δεν υποχρεούται να έχει λάβει άδεια ως προς τα κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στοιχεία. Με το ίδιο έγγραφο, η Microsoft ανέφερε ότι ήλπιζε ότι η διευκρίνιση αυτή θα μπορούσε να άρει με τρόπο ικανοποιητικό τις αντιρρήσεις της Επιτροπής.
- 213 Με έγγραφο της 13ης Ιουλίου 2005, η Επιτροπή απάντησε στη Microsoft ότι η διευκρίνιση ήταν αποδεκτή, ιδίως υπό το πρίσμα «του άρθρου 11.4[, στοιχείο a], το οποίο ρητώς ορίζει ότι, αν ο δικαιούχος αδειας αμφισβητεί τις αναγκαίες αξιώσεις, η Microsoft δεν μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση για τον λόγο αυτό».
- 214 Τέλος, όπως προκύπτει από τα πρακτικά συναντήσεως που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο στις 31 Ιανουαρίου και 1 Φεβρουαρίου 2007, κατά τη συνάντηση αυτή, η Microsoft ερμήνευσε τη διευκρίνιση περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 212 ανωτέρω ως έχουσα τη συνέπεια ότι, σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ αυτής και του δυνητικού δικαιούχου αδειας No Patent αναφορικά με την ύπαρξη «αναγκαίων αξιώσεων», ο τελευταίος υποχρεούνταν να λάβει άδεια για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που σχετίζονταν με τις εν λόγω αξιώσεις. Συναφώς, από ένα έγγραφο της Microsoft με ημερομηνία 12 Φεβρουαρίου 2007, προκύπτει ότι η IBM επέστησε συναφώς την προσοχή της Microsoft σε ένα έγγραφο με τίτλο «Σχόλια» της 28η Ιανουαρίου 2007 και ότι η Microsoft εγκατέλειψε στο εξής την ερμηνεία αυτή.
- 215 Από την αλληλογραφία και τα πρακτικά που εκτίθενται συνοπτικώς στις σκέψεις 210 έως 214 ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή εξαρχής εξέθεσε με όρους σαφείς στη Microsoft ότι η δεσμευτική σύνδεση αδειών για τεχνολογίες κατοχυρωμένες και μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ήταν αντίθετη προς τις υποχρεώσεις που αυτή υπείχε βάσει του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004 ελλείψει αντικειμενικής δικαιολογίας για μια τέτοια σύνδεση. Η Επιτροπή διευκρίνισε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δυνητικός δικαιούχος αδειας φρονούσε ότι δεν χρειαζόταν άδεια σχετική με τεχνολογίες κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Microsoft, προκειμένου να αναπτύξει προϊόντα τα οποία να διαλειτουργούν με τα λειτουργικά συστήματα για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη της Microsoft, έπρεπε να έχει τη δυνατότητα να μη συνάψει τέτοια σύμβαση, αναλαμβάνοντας τον κίνδυνο να οδηγηθεί ενώπιον των

εθνικών δικαστηρίων σε περίπτωση παραβάσεως εκ μέρους του των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι η Επιτροπή συμφώνησε κατόπιν διευκρινίσεων που παρέσχε η Microsoft (βλ. σκέψεις 212 και 213 ανωτέρω) εξέφραζε αποκλειστικώς την ερμηνεία της Επιτροπής, κατά την οποία η επίμαχη διευκρίνιση παρείχε στους δυνητικούς δικαιούχους αδειών το δικαίωμα να επιλέγουν τα στοιχεία ως προς τα οποία επιθυμούσαν να τους παραχωρηθεί άδεια, χωρίς η εκ μέρους τους άρνηση να ζητήσουν άδεια για κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στοιχεία να παρέχει στη Microsoft τη δυνατότητα να αρνηθεί τη χορήγηση άδειας για μη κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στοιχεία. Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι το ζήτημα ανέκυψε εκ νέου τον Ιανουάριο του 2007 αποτελεί απλώς συνέπεια του ότι η Microsoft εξακολουθούσε να ερμηνεύει τη διευκρίνιση στην οποία αυτή προέβη κατά τρόπο αντίθετο προς την ερμηνεία που υποστήριζε η Επιτροπή και οι δυνητικοί δικαιούχοι αδειών και όχι συνέπεια κάποιας σύμφωνης γνώμης εκφρασθείσας από την Επιτροπή στις 13 Ιουλίου 2005.

- 216 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δικαιολογία που προέβαλε η Microsoft στο πλαίσιο της αλληλογραφίας της με την Επιτροπή, κατά την οποία η λήψη αδειάς για «αναγκαίες αξιώσεις», ως προϋπόθεση για τη σύναψη συμβάσεως No Patent, προστάτευε τους δικαιούχους από τυχόν προσφυγή της Microsoft ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, πέραν του ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι αδειών είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα από τη Microsoft ποιες είναι οι πλέον ενδεδειγμένες επιλογές για την προστασία των συμφερόντων τους, σε αυτούς εναπόκειται, επίσης, να αναλάβουν τους κινδύνους που συνδέονται με την εκτίμηση ως προς τον αναγκαίο χαρακτήρα των αξιώσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο της αναπτύξεως προϊόντων διαλειτουργικών με τα προϊόντα της Microsoft. Η Επιτροπή, όμως, σαφώς επισήμανε εξαρχής ότι η χορήγηση αδειών στο πλαίσιο της συμβάσεως No Patent δεν επηρέαζε τα δικαιώματα της Microsoft δυνάμει των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της (βλ. σκέψεις 210 και 211 ανωτέρω).
- 217 Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft που εκτίθεται στη σκέψη 197 ανωτέρω, αρκεί η διαπίστωση ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απομακρύνθηκε εν προκειμένω από τη στάθμιση στην οποία είχε προβεί με την απόφαση του 2006, εντούτοις τίποτε δεν την εμποδίζει να την ακολουθήσει στο πλαίσιο οποιασδήποτε μεταγενέστερης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, καθόσον αρχικώς η Microsoft δεν κοινοποιούσε καν ένα πλήρες και ακριβές κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών, ήταν απολύτως λογικό η Επιτροπή, στο στάδιο αυτό, να επιβάλει χρηματική ποινή λαμβάνοντας υπόψη, κυρίως, αυτή την πτυχή της συμπεριφοράς της Microsoft παρά το ζήτημα των εύλογων προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα γινόταν η κοινοποίηση. Όσον αφορά, τη μέθοδο υπολογισμού της χρηματικής ποινής, η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του ενδέχεται να δικαιολογεί την προσκόμιση και συνεκτίμηση προσθέτων πληροφοριακών στοιχείων, των οποίων η αυτούσια μνεία στην απόφαση δεν απαιτείται δυνάμει της επιβαλλομένης από το άρθρο 253 ΕΚ υποχρεώσεως αιτιολογήσεως (βλ. υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-248/98 P, KNP BT κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9641, σκέψη 40). Δεδομένου ότι το ποσό της οριστικώς καθορισθείσας χρηματικής ποινής είναι μικρότερο του ανώτατου ποσού που προβλέπεται στην απόφαση του 2006 και οι παρατιθέμενες στη σκέψη 203 ανωτέρω πληροφορίες αρκούν για να γίνει κατανοητός ο υπολογισμός της, το επιχείρημα της Microsoft δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 218 Επιπροσθέτως, ακόμη και αν οι λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή στον καθορισμό του οριστικού ποσού της χρηματικής ποινής για το διάστημα μεταξύ 1ης Αυγούστου 2006 και 20ής Μαΐου 2007 σε επίπεδο ίσο προς τα δύο τρίτα της επιβληθείσας με την απόφαση του 2006 χρηματικής ποινής ισχύουν και για τον υπολογισμό του τελικού ποσού της χρηματικής ποινής για το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου και 31ης Ιουλίου 2006, πάντως ορθώς καθορίστηκε, για τη δεύτερη αυτή περίοδο, ποσό 2 εκατομμυρίων ευρώ, ίσο προς το σύνολο της επιβληθείσας με την απόφαση του 2005 χρηματικής ποινής. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η φύση της συμπεριφοράς της Microsoft κατά τις ανωτέρω δύο περιόδους ήταν η ίδια, δικαιολογείται η επιβολή της ίδιας ημερήσιας χρηματικής ποινής.
- 219 Όσον αφορά το επιχείρημα της Microsoft που εκτίθεται στη σκέψη 198 ανωτέρω, αρκεί να υπομνησθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της υποχρεώσεως της Microsoft να προτείνει εύλογες αμοιβές στους δυνητικούς ανταγωνιστές της (βλ. σκέψη 114 ανωτέρω), το γεγονός ότι ένα τμήμα της χρηματικής

ποινής αντιστοιχεί σε περιόδους κατά τις οποίες η Microsoft ανέμενε την εκτίμηση της Επιτροπής αναφορικά με νέα πρόταση που αυτή είχε υποβάλει δεν αναιρεί τις συνέπειες της εκ μέρους της Microsoft μη τηρήσεως της αποφάσεως του 2004 και, επομένως, δεν συνιστά ελαφρυντική κατάσταση. Το επιχείρημα της Microsoft που εκτίθεται στη σκέψη 199 ανωτέρω δεν μπορεί ομοίως να γίνει δεκτό, για τους ίδιους λόγους με τους εκτιθέμενους στη σκέψη 114 ανωτέρω.

- 220 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της Microsoft που εκτίθενται συνοπτικώς στις σκέψεις 200 και 201 ανωτέρω, επισημαίνεται ότι, πρώτον, η Microsoft δεν παρέχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι η επιβληθείσα χρηματική ποινή είναι τεσσαρακονταπλάσια της αμοιβής που αυτή θα εισέπραττε σε περίπτωση που το σύνολο των ανταγωνιστών της είχε συνάψει συμβάσεις No Patent έναντι των αμοιβών που κρίθηκαν μη εύλογες από την Επιτροπή. Δεύτερον, εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους της Microsoft από απόψεως κύκλου εργασιών, της καθυστέρησης με την οποία αυτή παρέσχε ένα πλήρες και ακριβές κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών και της προσαπτόμενης πρόσθετης καθυστέρησης για την εκ μέρους της υποβολή προτάσεως εύλογων αμοιβών, με όλα τα πλεονεκτήματα που οι περιστάσεις αυτές συνεπάγονται από την άποψη των μεριδίων αγοράς, η χορηγηθείσα από την Επιτροπή μείωση του ποσού της χρηματικής ποινής (βλ. σκέψη 203 ανωτέρω) αντικατοπτρίζει δεόντως τόσο την ανάγκη να έχει το ποσό της χρηματικής ποινής αποτρεπτικό χαρακτήρα όσο και το γεγονός ότι η Microsoft συμμορφώθηκε τελικώς προς τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.
- 221 Επιπροσθέτως, όπως εκτίθεται στη σκέψη 192 ανωτέρω, μόνον η πραγματική πρόταση εύλογων αμοιβών έθεσε τέλος στην παράβαση, δεδομένου ότι η απλή γνωστοποίηση των αμοιβών στην Επιτροπή για τους σκοπούς της εκτιμήσεως του εύλογου ύψους αυτών δεν συνιστούσε τήρηση των κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεων. Επομένως, το επιχείρημα που εκτίθεται στη σκέψη 202 ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί.
- 222 Εντούτοις, στο πλαίσιο της ασκήσεως από το Γενικό Δικαστήριο της πλήρους δικαιοδοσίας του, την οποία του αναγνωρίζει το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003 και η οποία ενδέχεται να δικαιολογεί την προσκόμιση και συνεκτίμηση προσθέτων πληροφοριακών στοιχείων, των οποίων η αυτούσια μνεία στην απόφαση δεν απαιτείται (απόφαση KNP BT κατά Επιτροπής, σκέψη 217 ανωτέρω, σκέψη 40), πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ένα έγγραφο με ημερομηνία 1η Ιουνίου 2005, το οποίο απέστειλε στη Microsoft ο γενικός διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης (ΓΔ) Ανταγωνισμού. Το έγγραφο αυτό, το οποίο κατατέθηκε στη δικογραφία, κατόπιν ακροάσεως των διαδίκων, αφορά το ζήτημα αν, στο πλαίσιο της αποφάσεως του 2004, η Microsoft είχε δικαίωμα να απαγορεύσει στους ανταγωνιστές της τη διανομή, υπό τη μορφή πηγαίου κώδικα, των προϊόντων που διαλειτουργούσαν με τα λειτουργικά συστήματα για προσωπικούς υπολογιστές πελάτη της Microsoft τα οποία αυτοί είχαν στο μεταξύ αναπτύξει. Συναφώς, η Επιτροπή φρονούσε ότι η Microsoft, δυνάμει του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004, υποχρεούνταν να επιτρέψει τη διανομή, υπό τη μορφή πηγαίου κώδικα, λογισμικού που ανέπτυξαν ανταγωνιστές με βάση πρωτόκολλα της Microsoft, στο μέτρο που τα πρωτόκολλα της Microsoft που εφαρμόστηκαν σε τέτοια λογισμικά δεν ήταν καινοτόμα. Πάντως, η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι, αν και η Microsoft μπορούσε να παρεμποδίσει μια τέτοια διανομή μέχρι την έκδοση της αποφάσεως στην υπόθεση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, η Microsoft όφειλε, στο μεταξύ, να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι, σε περίπτωση απορρίψεως της προσφυγής της σε σχέση με το άρθρο 5 της αποφάσεως του 2004, αυτή θα συμμορφωνόταν άμεσα και πλήρως με την υποχρέωσή της δυνάμει της εν λόγω διατάξεως.
- 223 Επομένως, το έγγραφο αυτό ήταν ικανό να δημιουργήσει στη Microsoft την πεποίθηση ότι μπορούσε να διατηρήσει περιορισμούς στη διανομή των προϊόντων που είχαν αναπτύξει ανταγωνιστές της με βάση τις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες που δεν καλύπτονταν από διπλώματα ευρεσιτεχνίας και δεν εμπεριείχαν εφευρετική δραστηριότητα, μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, ήτοι μέχρι τις 17 Σεπτεμβρίου 2007.

- 224 Η Επιτροπή εξέθεσε συναφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να αντικρουσθεί από τη Microsoft, ότι το επίμαχο έγγραφο συνιστούσε, κατ' ουσίαν, απόπειρα συμβιβασμού, αφενός, του γεγονότος ότι, στην πραγματικότητα, απαιτείται διάστημα δύο έως τριών ετών προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού προϊόντος, στηριζόμενου σε πληροφορίες διαλειτουργικότητας και, αφετέρου, του εννόμου συμφέροντος της Microsoft περί αποκαταστάσεως της προτέρας καταστάσεως σε περίπτωση ακυρώσεως από το Γενικό Δικαστήριο του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004, στο πλαίσιο της υποθέσεως Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις διαθέσιμες κατά το χρονικό εκείνο σημείο ενδείξεις, το Γενικό Δικαστήριο θα εξέδιδε την απόφασή του περίπου κατά τη λήξη της περιόδου που ήταν αναγκαία για την ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού προϊόντος στηριζόμενου στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες, η Επιτροπή εκτιμούσε ότι με τον τρόπο αυτό θα στάθμιζε με τον καλύτερο τρόπο τα διάφορα συμφέροντα που διακυβεύονταν κατά το χρονικό εκείνο σημείο στην υπόθεση.
- 225 Καταρχάς παρατηρείται ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 1ης Ιουνίου 2005 αφορά μια πτυχή της εκτελέσεως του άρθρου 5 της αποφάσεως του 2004, ήτοι την πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες υπό μη εισάγουσες διακρίσεις προϋποθέσεις, η οποία δεν αποτελεί τη βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή αναφέρθηκε κατά τη διοικητική διαδικασία στην πρακτική αποκλεισμού του μοντέλου ανάπτυξης «open source» λόγω ορισμένων ρητρών που περιλαμβάνονταν στις προταθείσες από τη Microsoft συμβάσεις (βλ., για παράδειγμα τις παραγράφους 65 έως 70 του παραρτήματος του εγγράφου της Επιτροπής της 17ης Μαρτίου 2005), εντούτοις η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται με αναφορά στο μη εύλογο ύψος των προτεινόμενων από τη Microsoft τιμών για το διάστημα μεταξύ 21ης Ιουνίου 2006 και 21ης Οκτωβρίου 2007 (βλ. σκέψη 55 ανωτέρω).
- 226 Πάντως, αν η Επιτροπή, υπό το πρίσμα κάποιας εκκρεμούς υποθέσεως και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των επιβαλλόμενων με το άρθρο 5 της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεων καθώς και τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν από ενδεχόμενη ακύρωση, επέτρεψε στη Microsoft να εφαρμόσει, για ορισμένο διάστημα, μια πρακτική δυνάμενη να έχει αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συνέπειες τις οποίες η απόφαση του 2004 σκοπεύει να εξαλείψει, η περίπτωση αυτή μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού της χρηματικής ποινής.
- 227 Για την εκτίμηση αυτή, πρέπει να ληφθούν υπόψη διάφορα στοιχεία. Πρώτον, παρά το περιεχόμενο του εγγράφου της 1ης Ιουνίου 2005, το οποίο αναφερόταν μόνο στη διανομή των προϊόντων που ανέπτυξαν οι ανταγωνιστές της Microsoft, η τελευταία συνέχισε στην πράξη να αρνείται στους δημιουργούς «open source» οποιαδήποτε πρόσβαση στις σχετικές με τη διαλειτουργικότητα πληροφορίες, πράγμα το οποίο δεν αναγνωριζόταν ως νόμιμη δυνατότητα από το εν λόγω έγγραφο. Συγκεκριμένα, κατά το πνεύμα του επίμαχου εγγράφου, η Microsoft μπορούσε μόνο να περιορίσει τη δυνατότητα των εν λόγω δημιουργών να διανέμουν τα προϊόντα τους, μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου στο πλαίσιο της υποθέσεως Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω.
- 228 Δεύτερον, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 68 του παραρτήματος του εγγράφου της Επιτροπής της 17ης Μαρτίου 2005 και όπως κατ' επανάληψη εκτέθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι δημιουργοί «open source» περιλαμβάνονταν μεταξύ των κύριων ανταγωνιστών της Microsoft.
- 229 Τρίτον, η καθυστέρηση της Microsoft να παράσχει ένας πλήρης και ακριβής κείμενο των σχετικών με τη διαλειτουργικότητα πληροφοριών (βλ. σκέψη 115 ανωτέρω) κατέστησε εντελώς θεωρητικό το ενδεχόμενο της αναπτύξεως και διανομής κάποιου ανταγωνιστικού προϊόντος πριν την έκδοση της αποφάσεως Microsoft κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, επιβεβαιώνοντας με τον τρόπο αυτό την εκτιθέμενη στη σκέψη 224 ανωτέρω εκτίμηση της Επιτροπής.
- 230 Τέταρτον, η πρακτική που ακολούθησε η Microsoft όσον αφορά τις προταθείσες μέχρι την 21η Οκτωβρίου 2007 τιμές, αρκούσε, αυτή και μόνο, για να καταστήσει αναποτελεσματικό το άρθρο 5 της αποφάσεως του 2004 έναντι των δημιουργών «open source».

- 231 Πέμπτον, η Microsoft δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται σε ποιο βαθμό τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που απορρέουν από τη συμπεριφορά για την οποία της επιβλήθηκαν κυρώσεις με την προσβαλλόμενη απόφαση θα είχαν προκύψει αν αυτή είχε μεν υιοθετήσει τη μορφή συμπεριφοράς που περιγράφεται στο έγγραφο της 1ης Ιουνίου 2005, αλλά ταυτόχρονα είχε συμμορφωθεί προς την υποχρέωσή της περί επιβολής εύλογων τιμών για μη κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και μη εμπεριέχουσες εφευρετική δραστηριότητα τεχνολογίες. Από κανένα στοιχείο, όμως, δεν προκύπτει ότι τα αποτελέσματα μιας τέτοιας συμπεριφοράς θα ήταν κάτι άλλο από ασήμαντα, λαμβανομένων υπόψη των όσων εκτίθενται στις σκέψεις 224 και 229 ανωτέρω.
- 232 Υπό τις συνθήκες αυτές, το ποσό της επιβληθείσας στη Microsoft χρηματικής ποινής πρέπει να καθοριστεί σε 860 εκατομμύρια ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 233 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.
- 234 Δεδομένου ότι η Microsoft ηττήθηκε ως προς τους πέντε πρώτους λόγους ακυρώσεως, πλην όμως, στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως, χορηγήθηκε μείωση του ποσού της χρηματικής ποινής, κρίνεται ότι η Microsoft θα πρέπει να φέρει τα δικαστικά της έξοδα, το 95 % των εξόδων της Επιτροπής, πλην των εξόδων της τελευταίας που συνδέονται με τις παρεμβάσεις της CompTIA και της ACT, και το 80 % των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν η FSFE, η Samba Team, η SIIA, η ECIS, η IBM, η Red Hat και η Oracle.
- 235 Η Επιτροπή φέρει το 5 % των δικαστικών της εξόδων, πλην των εξόδων που συνδέονται με τις παρεμβάσεις της CompTIA και της ACT.
- 236 Η CompTIA και η ACT φέρουν εκάστη τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής που συνδέονται με τις παρεμβάσεις τους.
- 237 Η FSFE, η Samba Team, η SIIA, η ECIS, η IBM, η Red Hat και η Oracle φέρουν το 20 % των δικαστικών τους εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Η επιβληθείσα στη Microsoft Corp. χρηματική ποινή με το άρθρο 1 της αποφάσεως C(2008) 764 τελικό της Επιτροπής, της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2008, για τον καθορισμό του οριστικού ύψους της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκε στη Microsoft Corporation με την απόφαση E(2005) 4420 τελικό (Υπόθεση COMP/C-3/37.792 — Microsoft) καθορίζεται σε 860 εκατομμύρια ευρώ.
- 2) Η Microsoft φέρει τα δικαστικά της έξοδα, καθώς και το 95 % των εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξαιρουμένων των εξόδων της Επιτροπής που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις της The Computing Technology Industry Association, Inc. και της Association for Competitive Technology, Inc., και το 80 % των δικαστικών εξόδων της Free Software

Foundation Europe e.V. και της Samba Team, της Software & Information Industry Association, της European Committee for Interoperable Systems, της International Business Machines Corp., της Red Hat Inc. και της Oracle Corp.

- 3) Η Επιτροπή φέρει το 5 % των δικαστικών της εξόδων, εξαιρουμένων των εξόδων που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις της The Computing Technology Industry Association, Inc. και της Association for Competitive Technology, Inc.**
- 4) Η The Computing Technology Industry Association και η Association for Competitive Technology φέρουν εκάστη τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις τους.**
- 5) Η Free Software Foundation Europe και η Samba Team, η Software & Information Industry Association, η European Committee for Interoperable Systems, η International Business Machines, η Red Hat και η Oracle φέρουν το 20 % των δικαστικών τους εξόδων.**

Forwood

Dehousse

Schwarcz

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Ιουνίου 2012.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς.....	2
Προσβαλλόμενη απόφαση	5
Πρόγραμμα πρωτοκόλλων για διακομιστές ομάδας εργασίας	6
Ανακοίνωση των αιτιάσεων	7
Εκτίμηση όσον αφορά την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004.....	7
Κριτήρια για την εκτίμηση του εύλογου ύψους των αμοιβών που ζητεί η Microsoft	7
Εκτίμηση του εύλογου ύψους των αμοιβών που ζητεί η Microsoft.....	8
– Γενικό πλαίσιο	8
– Καινοτόμος χαρακτήρας των πρωτοκόλλων που περιγράφονται στον τεχνικό φάκελο και στα οποία η Microsoft παρέχει πρόσβαση βάσει της συμβάσεως No Patent	9
– Αξιολόγηση αγοράς συγκρίσιμων τεχνολογιών	10
Χρηματική ποινή	11
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	11
Σκεπτικό	12
Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τον παράνομο χαρακτήρα της επιβολής χρηματικής ποινής πριν τον προσδιορισμό των κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', της αποφάσεως του 2004 υποχρεώσεων της Microsoft	12
Επιχειρήματα των διαδίκων	12
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	14
Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πλάνη της Επιτροπής όσον αφορά το μη εύλογο ύψος των αμοιβών που αφορούν τη σύμβαση No Patent	17
Επιχειρήματα των διαδίκων	17
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	19
Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πλάνη της Επιτροπής όσον αφορά τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν για την εκτίμηση του καινοτόμου χαρακτήρα των τεχνολογιών που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως No Patent	22
Επιχειρήματα των διαδίκων	22
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	24
Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράνομη χρησιμοποίηση των εκθέσεων του ανεξάρτητου εντολοδόχου	29

Επιχειρήματα των διαδίκων	29
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	30
Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας	31
Επιχειρήματα των διαδίκων	31
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	32
Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη νομικής βάσεως για την επιβολή χρηματικής ποινής καθώς και από τον υπερβολικό και δυσανάλογο χαρακτήρα της ποινής αυτής	33
Επιχειρήματα των διαδίκων	33
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	35
Επί των δικαστικών εξόδων	40